

Zodis Skaitytojams

Žadėjome didinti "Australijos Lietuvį", taigi, didiname. Jaučiame, kad dalis skaitytojų bus nepatenkinti formato pakeitimu. Būtų geriau buvę leisti buvusio formato 12 puslapių. Savo pasiteisinimui turime pasakyti, kad nors ir mes labai nenorėjome metų viduryje keisti formatą (nepatogumas renkantiems komplektus), tačiau neradome kitos išeities. Priežastis grynai techniška. Spausdinant ir ekspedijuojant buvusio formato 12 puslapių laikraštį mūsų sąlygomis pareikalaujama apie 20 darbo valandų daugiau: reikia du kartus leisti į mašiną, daugiau darbo ekspedijuojant ir pan.. Tokio valandų skaičiaus negalėjome papildomai skirti, dėl to nutarėme didinti formatą.

Ir taip, savo apimtim "Australijos Lietuvis" artėja prie mūsų brolių leidžiamų laikraščių užjūriuose, kurie turi jei ne keliolika, tai bent kelis kartus daugiau prenumeratorių negu mes. Sekantis mūsų žingsnis būtų — padaryti "Australijos Lietuvį" savaitraščiu tokio pat dydžio! Tai nėra svajonė. Reikalinga, maždaug, tokių pat pastangų, kaip mūsų spaustuvei įkurti. Kai vieną dieną suremsime visi pečiai — "Australijos Lietuvis" bus savaitraštis! Visas mūsų rankose.

Tikimės, kad tas laikas ne už kalnų. P. S. Šis numeris dėl įvairių priežasčių nėra dar techniškai pilnai išbaigtas. Sutvarkysime palaipsniui.

"Australijos Lietuvos"
Leidykla ir Redakcija

PRANĄ MIKULČIŲ

ir

GENĘ MATULAITYTĘ

sukūrusius Lietuviską Sportiską Šeimą, sveikina ir linki visokiariopos sekmes ir laimingo gyvenimo

B. Langevičius
E. Taparauskas

PERVERSMAS EGIPTE

Liepos 28 d. įvykdytas perversmas Egipte. Po trumpų susišaudymų kariuomenė, vadovaujama gen. Naguib Mohammedo, įvykdė perversmą.

Savo atsišaukime gen. Naguib sako, kad perversmas buvo neišvengiamai reikalingas, kad būtų išgelbėtas Egiptas nuo katastrofos, prie kurios jis yra priėjęs. Prie tokios padėties ypač privedė labai išsiskynusi aukštųjų pareigūnų tarpe korupcija (valdžios pinigų vogimas, kyšininkavimas ir pan.). Perversmininkai užtikrina, kad užsieniečių gyvybei ir turtui Egipte negresia joks pavojus ir kad nauja vyriausybė pildys Egipto įsipareigojimus užsieniams.

Perversmininkų vadas gen. Naguib priklauso jaunesniųjų karininkų kadrai ir yra karaliaus Farouko asmeninis priešas.

LIETUVIŲ TEATRAS-STUDIJA

Adelaideje

1952 m. rugpjūčio 9 d.

Masonų rūmų salėje, North Terrace,
p r e m j e r a

"R. U.R."

K. Čapeko 3 v. ir epilogo drama
Vertė G. Kemerienė

Pastatymas J. Gučiaus

Dailininkas A. Marčiulionis
D a l y v a u j a : S. Kanienė, G. Matulevičienė, Z. Petkūnaitė, B. Bakšinskas, A. Gutis, L. Karmazinas, Z. Kučinskas, A. Petrikas, B. Rainys, V. Ratkevičius, N. Skidzevičius, P. Stimburys, A. Trinka, V. Užubalis.

Vaidinimo pradžia 7 val. vakaro.

Bilietai gaunami sekmadienį, rugpjūčio 2 d. Sv. Juozapo bažnyčios salėje prieš pamaldas ir po pamaldų.
Anonsas: 1952 m. rugpjūčio 16 d. toje pat salėje kartojama

V I R Š I N I N K A I

5 paveikslų ir epilogo, sekant V. Kudirkos satyrą.

AUSTRALIJOS LIETUVIS

DVISAVAITINIS AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

LITHUANIAN FORTNIGHTLY

PENKTIEJI METAI

Kaina/Price 1/9

Adelaide, 1952 m. liepos 28 d.

Registered at G.P.O., Adelaide, for transmission by post as a periodical.

Nr. 15(101)

Kaip planuojamas užimti Berlynas

Vokiečių "Der Spiegel" Nr. 26/52 rašo, kad, nepaisant Edeno ir Achesono užtikrinimų, jog Berlyne Vakarai laikysis bet kokia kaina, vis dėlto JAV karinis saugumas turi žinių, kokį bolševikai (tat faktiškai įvykdytų Rytų zonos "liaudies milicija") turi planą užimti Berlynui. Išsyk buvo manoma, jog tai esama tik paprastos anties, sugalvotos Rytų zonos saugumo centrinėje ar Sov. Sąjungos pasiuntinybėje gyventojams Berlyne ir Vakaruose gąsdinti, bet paskiau pasirodė, kad vis dėlto yra ne taip, — ir tas reikalas svarstyti buvo perduotas Nato vadovybei, o šiandien jis tebesudaro vieną iš svarbiausių Paryžiuje posėdžiaujančių Shape gen. štabų specialistų diskusijų temų.

Rusų paruoštu planu sutelkti visų ginklo rūšių liaudies milicijos daliniai, šarvuoti moderniais kautynių pabūklais,

sutartu momentu užlietu visą Vakarų Berlyną, pirmiausia užimdami aerodromus, geležinkelio stotis, svarbiausius susisiekimo mazgus ir paskiausiai — įstaigas.

Bolševikai apskaičiuoja, kad visos vakarų Berlyne esančios Santarvininkų pajėgos jiems galėtų priešintis ne ilgiau kaip 24 valandas. Rusai visoj atakoj oficialiai nedalyvaui, net daugiau — oficialiai nuo jos šalintųsi, vaizduot neutralius ir kiekviena proga stengtųsi savo alibi pademonstruoti Vakarų Santarvininkų karininkams. Jie nedarytų jokių kliūčių nei auto susisiekime su Vak. Vokietija iš Berly-

no, nei oro linijomis, tik mandagiai, bet tikrai atmetę vakariečių reikalavimą praleisti jų pajėgas, siunčiamas iš Vakarų Berlynui į pagalbą. Paryžiu susirinkę aukšti Atlanto pakto valstybių karininkai kaip tik ir svarstė klausimą, ką reiktų tokiu atveju daryti. Būdinga, pažymi žurnalas, jog, nepaisant oficialių ir taip smarkiai pabrėžtų Achesono ir Edeno patikrinimų, vis dėlto visi Nato atstovai europiečiai, tarp jų — prancūzų ir anglų, pasisakė, kad jie tokiu atveju nieko negalėtų padaryti ir kad jie nėra pasiruošę siųsti savo ginkluotas pajėgas į rusų okupuotą zoną, kurios suteiktų Berlynui reikalingą pagalbą.

Tik JAV ir Kanada tvirtai pasisakė už tišką ir jokių abejojimų nekeliančią Santarvininkų pagalbą, kaip kad tai yra numatyta jų oficialiuose pažaduose.

Žurnalo žiniomis, net amerikiečiams kariams sunku išspręsti klausimą, kaip keturios ar penkios jų Vokietijoje esančios divizijos galėtų tokiu atveju suteikti Berlynui efektyvią pagalbą. Achesono pareiškimas esąs vienas dalykas, o realybė — girdi, kitas... Tik brig. gen. J. Hersey Mishaelis pasisakė tokiu atveju už "Yalu operaciją Vokietijos Korėjoje... ", kurios tikroje Korėjoje taip išsigando britai, galvodami, kad ten jau pradėtas naujas pasaulinis karas. Tą padėtį dabar nori išnaudoti Sovietai, pradėdami savo naują politinę ofensyvą nuo Londono ir mėgdami tarp britų ir amerikiečių įvairyti naują kylį.

VALYMAS...

ANNA PAUKER PAŠALINTA!

Prieš kurį laiką buvo paskelbta, kad Rumunijos užsienių reikalų ministrė, asmeninė Stalino draugė, įtakinga Rumunijos politbiuro narė, ilgametė Kominternu, vėliau Kominformo narė neteko malonės ir iš visų jos užimamų postų pašalinta. Šiuo metu, sakoma, yra sistematingai "likviduojami" jos draugai ir šalininkai...

Pažįstant sovietinę santvarką, kur periodiškai valymai, dažnai siekiami net bolševikinės hierarchijos viršūnės, yra beveik "kasdienybė", nėra ko stebėtis. Tačiau šį kartą Anna Pauker "malonės netekimas" (apie jos suėmimą kol kas dar žinių nėra) yra nuspaldintas gana pikantiškais atspalviais.

Mat, prieš keletą savaičių tūlas buvęs Rumunijos užsienių reikalų ministerijos valdininkas — kurio pavardė dėl suprantamų priežasčių neskelbiama — perplaukė per Dunojų ir pasidarė politiniu pabėgėliu Jugoslavijoje, iš kur jis atsidūrė Italijoje. Romoje jis buvo apklausinėjamas Vakarų kontra-zvalgybos agentų ir laikraštinių. Jo parodymai apie Anną Pauker iš tikrųjų yra įdomūs.

Anna Pauker revoliucinėmis "svieto lyginimo" idėjomis apsikrėtė dar būdama jauna studentė. Tada ji buvo

DIDĖJANTIS NEPASITENKINIMAS Mr. MENZIES VYRIAUSYBE

Pastaruoju metu vis labiau ryškėja Australijos visuomenės epasitenkinimas Menzies vyriausybe. Vis kylanti kainos ir nespėjanti kainas prisivyti algos, importo suvaržymai, kredito trūkumai, darbo paklausos aliarmuojantis mažėjimas vis labiau yra laikoma Canberros nevykusios politikos vaisiumi.

Prieš dvi savaites Mr. Menzies Brisbaneje, o jo dešinioji ranka Mr. Faddenas Perthė sakė prakalbas ir abu jie buvo publikos apšvilpti. Jie publikos laikyseną paaikškino kaip komunistų išsišokimus, tačiau ir pačios Liberalų Partijos eilėse jaučiama, kad greitai bet kokią vyriausybės kritiką atmeti kaip komunistų inspirotoją jau nebebus galima.

Manoma, kad vyriausybės sąstatai gali žymiai pasikeisti ateinančių kelių savaičių bėgyje.

VOKIEČIAI IMIGRANTAI NORI GRĮŽTI NAMO

Sydnejaus ir Melbourne uostuose slankioja šimtai vokiečių imigrantų, kurie ieško galimybių grįžti Vokietijon. Laikraštiniams daugumas jų pareiškė, kad jie Australija esą nusivylę, čia jiems nepatinka ir jie darysį viską, kad grįžtų namo. Viena vokiečių imigrantų jau pabėgė kaip "zuikiai" laivuose, dalis gavo darbo kaip jūrininkai, tačiau šimtai jų vis dar ieško galimybių ištrukti iš Australijos.

NERAMUMAI BONEGILLOJE

Bonegillo imigrantų stovykloje, kuri šiuo metu yra paskirstymo punktas italų imigrantams, pastaruoju metu įvyko eilė neramumų. Apie 2.000 italų imigrantų jau apie porą mėnesių laikomi Bonegilloje ir negali būti paskirti darbams (nes jų, matyt, nėra). Jie tada pareiškė Australijos Imigracijos ministeriui, kad jis tuoj pat grąžintų į Italiją, arba duotų darbo bent su "basic wage" atlyginimu. Kai ilgesnį laiką iš Canberros jokių atsakymo nebuvo, Bonegilloje prasidėjo neramumai, demonstracijos ir įsikarščiavę italai net bandė padegti barakus. Tvarkai atstatyti net buvo išauktas kariuomenės dalinys, nors imigracijos ministeris Mr. Holt ir įspėjo stovyklos komendantą Mr. Dawson, kad kariuomenė į stovyklos rajoną įžengti tetrinti "didžiau sio pavojaus" atveju. Vyriausybė gi jau pažadėjo italams imigrantams surasti darbo vyriausybės kontroliuojamose darbovietėse.

Ta proga tenka prisiminti imigrantų pasirašomą dviejų metų kontraktą, kuriuo imigrantas įsipareigoja dirbti ten, kur vyriausybė jį paskirs, tačiau vyriausybė lieka visiškai neįsipareigojusi tam pačiam imigrantui suteikti bet kokio darbo...

azinę" mokyklą Šveicarijoje. Svarbiausias kaltinimo punktas buvo, kad Anna dviem savo meilužiam padėjusi pabėgti iš Rumunijos. Po kiek laiko tą puolimą pradėjo ir komunistinė Rumunijos spauda ir Annos karjeros galas artėjo. Pradžioje ji buvo pašalinta iš Politbiuro, nors ir palikta užsienio reikalų ministeriu (sakoma, asmeniniu Stalino įsikišimu). Tačiau po kiek laiko ji buvusi pašalinta iš visų jos užimamų postų ir išsiųsta į Maskvą... Kremlius gi paskelbė, kad Anna "nukrypusi į dešinę ir į kairę..."

KETVIRTAJĄ KNYGĄ IŠLEIDŽIANT Į PASAULĮ.

Karolės Pažeraitės "Nusidėjėlė" mūsų leidyklos ketvirtasis leidinys, jau knygų rinkoje. Knyga 254 psl. ir jos kaina Australijoje yra tik 8 šilingai.

Šia proga pasakytina keletas žodžių dėl mūsų knygų leidimo politikos.

Lietuviškos knygos bičiuliai bus jau pastebėję, kad mes duodame knygas labai pigia kaina. Nė viena kita leidykla negali tokia kaina knygų duoti. Bet, kainą mes nustatome skirtingą kiekvienam kraštui, prisitaikydami prie to krašto gyvenimo ir uždabių standarto. Mūsų tikslas — knyga turi būti vienoda prieinama kiekvienam lietuviui, kuriame pasaulio krašte jis begyventų.

Čia aiškėja mūsų leidyklos įkūrimo tautinė prasmė. Visiems spaustuvės kūrėjams dabar jau ne paslaptis, kad jie už savo paramą gauna stambius dividendus. Paskaičiuokime matematiškai. Pulgio Andriūšio "Sudiev, kvietkeli", jeigu ji būtų išleista, pav., JAV-bėse, kainuotų apie 18-20 šilingų. Australijoje šios knygos išėjo apie 500 egz.

Karolė Pažeraitė, "Nusidėjėlės" autorė

po 7 šil. Taigi, mūsų skaitytojai sutaupe mažiausia £250-300 vien tik už šią knygą. Be to, ir Amerikos skaitytojai ją gavo apie 25-30% pigiau, negu ji kainuotų ten pat išleista. Lygiai tas pat ir su kitomis mūsų išleistomis knygomis. O kas įvertins tautinę plačiai skaitomų lietuviškų knygų vertę?

Neatsižvelgdami į įvairius pasitaikančius kelyje sunkumus mes ir toliau leisime lietuviškas knygas, duosime jas skaitytojams pigia kaina, kad šventas lietuviškas žodis būtų prieinamas kiekvienam broliui ar sesei lietuviui, nublokštam į bet kur pasaulio kampą.

Mūsų spaustuvė pajėgi išleisti po vieną vidutinę knygą kas mėnuo, tačiau stokoja kapitalo ilgesnėms investicijoms.

Šiuo metu rinkykloje yra Vytauto Žemkalnio "Kudirkos sąjūdis", kuri pasirodys maždaug po poros mėnesių knygų rinkoje. Ją leidžia "Sviesos" Sambūrio Melbourne skyrius (pavyzdys, kaip netuščiažodžiaujant dirbti!)

Savo darbe mes visada jaučiame jūsus, malonūs skaitytojai, visokiariopą paramų ir esame tikri, kad ir ateityje jos mums nepašykstės.

PENKTOSIOS KOLONOS PAVOJUS

Ne paslaptis, kad vidaus priešas yra daug pavojingesnis negu išorinis, ypačingai pasivertęs draugu. Liaudies išmintis tai išreiškė priežodžiu: "apsaugok mane Dieve nuo blogų draugų — o nuo priešų aš pats apsiginsiu". Komunistai tai įvertino gana seniai ir, bene, nuo 1922 metų pradėjo ruošti "apaštalus" visoms tautoms ir valstybėms. Tas darbas, be pertraukos, vykdomas iki šiam laikui, nenustojamai siunčiant instruktorius ir lėšas, davė demokratiškuose kraštuose nelauktų rezultatų. Komunizmo simpatikų ir pasekėjų kiekis išaugo iki pasibaisėtino skaičiaus ir nei viena valstybė svietimuose kraštuose neturi tokio kiekio savo šalininkų kaip Sovietų Sąjunga. Jie kiekvienai valstybei yra labai pavojingi, nes jų dauguma pasiryžę mirti už savo idėją, savo tėvynės išdavimą. laiko didvyriškumu ir jų organizacijos turi didelius kiekius ne tik lengvų, bet ir sunkesnių ginklų, ypačingai Prancūzijoje ir Italijoje. Tai yra vadinama penktoji kolona arba "pasaulinės revoliucijos avangardas".

Komunistai, ruošdami pasaulinę revoliuciją, suprato, kad vien proletariato keliama neapykanta revoliucijos nesukelsi. Jų paruošti agentai braunasi į visas sritis. Ruošiant revoliucijai dirvą reikalinga, iš vienos pusės, užmigdyti būdinius valdžios vyrus, o iš kitos pusės sukiršyti juos tarp savęs. Tas darbas kol kas gerai vyksta, ypačingai užjūryje. Pastebėtina, kad anglų kalba einanti spauda apie penktąją koloną beveik nieko nerašo, nors taip dėl kiekvieno menkniekio dažnai sukulia didžiausią aliarmą. "T. Z." bendradarbis St. Bujokas, apibūdindamas penktosios kolonos veikimą Kanadoje, rašo: "Karu prasidėjus stipri penktoji kolona pareikalautų daug karių viduje, o gal net kapituliacijos. Dabar raudonieji gavę Kremliaus signalą, galėtų per 12 valandų užvaldyti Kanadą. Kanados aerodromai ir kareivinės neturi jokios apsaugos, net taikos metu tinkamos. O dabartinį laiką negalima laikyti taikos metu; vyksta įtempta kova. Pa-

kaks išžudyti 20.000 — 30.000 Kanados itakingų vyrų, kad būtų paskelbta kapituliacija. Tikėti, kad slaptoji policija žino apie kompartijos veiklą būtų per daug naivu. Kiekvienoje žinyboje yra didelis kiekis komunistinių agentų, kurie, atėjus momentui, bet kurios įstaiogos veikimą pakreiptų jiems pageidaujama kryptimi.

Iš praspūstančių spaudoje smulkių žinučių matyti, kad J. A. V. padėtis ne ką geresnė. Praėjusio karo politikos vaizdai rodo, kad net aukštieji pareigūnai, supa prezidentą, buvo arba penktosios kolonos nariai, arba asmenys, buvę labai didelėje penktosios kolonos įtakos. Jaltos ir Teherano susitarimų kitaip suprasti negalima, o ką kalbėti apie įmetimą Kinijos į komunizmo glėbį? Tai grynas penktosios kolonos darbo vaisius. Teisybė, pagal laikraščių pranešimus Amerika valosi nuo komunistinės įtakos viršūnėse, bet išvalomi tik tie, kuriuos sučiumpa.

Tarptautinėje prekyboje irgi jaučiama penktosios kolonos ranka. Dabar pradeda aiškėti, kad keliolika metų prieš antrąją pasaulinę karą, Austrijos atstovas Kominterne C. M. Prager davė idėją įkurti prekybinę organizaciją, kuri, esant reikalui, galėtų sprogdinti kapitalistinę prekybą, arba padėti komunistiniam pasauliui. Ta organizacija buvo įkurta ir pavadinta CAMP Ji yra tiesioginėje Kominformo žinioje. Dabartiniu laiku ji turi apie 2000 skirtingų firmų visuose pasaulio kraštuose. Jų firmų yra Europoje, Pietų ir Rytų Azijoje, Artimuose ir Tolimuose Rytuose, Izraelyje, Tangire ir apie 100 J. A. V. Šitos firmos dabartiniu metu yra vamzdžiai, kuriais plaukia į Sovietų zoną prekės, neparpuodamos Vakarų valstybių komunistiniam pasauliui.

Didžiausia prieškomunistinė tvirtovė yra tikyba, ypačingai Katalikų Bažnyčia. Komunistai patyrę praktikoje, kad kova su Bažnyčia yra sunkesnė negu su valstybėmis, ir čia sumanė panaudoti penktąją koloną. New Yorko vyskupas J. Sheen, pamokslė šv. Zuzanos bažnyčioje pareiškė, kad Amerikos

komunistų partija paskelbusi savo nariams įsakymą brautis į Bažnyčios organizaciją, kad galima būtų ją sprogdinti iš vidaus. Esa, taip pat raginama stoti į vienuolių ordenus. Pas jį patį tūlas Maskvos agentas buvo atėjęs prašyti parašyti įvadą knygutei, nukreiptai prieš bolševizmą.

Romos laikraštis "Il Anotidiano" praneša, kad balandžio mėn. priešrinkiminėje propagandoje komunistų pusėje stojęs buv. jėzuitas Aligherio Tondi, vienuoliu pasidaręs pagal partijos įsakymą. Prieš šešioliką metų Tondė "atsivertė" į katalikybę, baigė kunigų seminariją, buvo išventintas į kunigus, stoji į Jėzuitų ordeną ir pasiekė net profesoriaus laipsnį. Atrodo, kad jo tikslas buvo prasimušti į aukštesnes vietas Vatikane. Tam nepavykus, o gal būt ir pradėjus įtarti Bažnytinei vyriausybei, partija jį, matyti, atšaukė. Keletai dienų praslinkus po jo išėjimo iš vienuolyno jis pradėjo rašyti komunistų spaudoje ir buvo "išrinktas" Italijos komunistų partijos Politbiuro nariu.

Neišvengėme nei mes penktosios kolonos. Gyvenant stovyklose Vokietijoje keletas dešimtų agentų buvo įfiltruoti į stovyklas. Pora jų patys prisipažino, keletą pavyko dešifruoti, o dalis atsidūrė tremtyje ir čia varo savo pragaištingą darbą.

Pastaruoju laiku lietuvių tremtinių bendruomeniniame gyvenime vyksta nesuprantamos rietenos. Kažkas, kažkodėl varo griaujamą darbą kiršinant vieną dalį bendruomenės prieš kitą. Kodėl? Dėl ko? Nežinia, ar tie patys veikėjai supranta. O viskas tas daroma tautybės ir lietuviybės vardu.

Jeigu būtų galima gauti magišką veidrodį, kuriame matytume visą pasaulį, kažin, ar pažiūrėję į jį nepamatytume, jog tų nesantaikų siūlo galą laiko kažkur toli užsislėpęs penktosios kolonos narys, jį tampo ir velniškai šypsodamasis trina rankas.

Ar ne laikas pagalvoti? C.

* * *

BRITAI APIE "PASKUTINIUS SOVIETŲ KARINIUS PLANUS"

Britų konservatorių dešiniajam sparnui artimas mėnesinis žurnalas "Intelligence Digest" paskelbė savo bandradarbio iš Maskvos pranešimą, duodantį iš "labai patikimų šaltinių" tiesiog sensacingų dalykų. Ji citavo beveik visi svarbiausieji Europos spaudos organai. Prancūzų "Paris-press-intrassigeant" liepos 1 d. per 3 skiltis paskelbė: "Štai kokie paskutiniai Rusų strategijos planai", drauge pažymėdamas, kad minimasis "Intelligence Digest", redaguojamas Mr. Kennetho de Courcy, be kelių klaidų tiesiog su nepaprastu tikslumu paskelbė, kada bus Berlyno blokada, prasidės karas Korėjoje ir t. t. Ir šios informacijos — bent taip laikraštis teigia — "gautos iš labai aukštų Sovietų pareigūnų". Tačiau vokiečių spauda tas informacijas kiek kitaip vertina, pažymėdama, kad tas planas esąs iš tikro toks, kokį jį vaizduojasi britų karo žvalgyba. Ar taip galvoja Sovietai, dar klausimas.

Minimajame pranešime sakoma, jog šių metų kovo mėnesį Maskvoj įvyko visa eilė svarbių pasitarimų, apie kuriuos užsieny išsyk buvo galvojama, kad per juos turėjo būti išspręstas Stalino įpėdinystės klausimas, bet tik dabar paaiškėjo, kad juose svarstyta vi sai ne tai — jų paskirtis buvo kita: iš-

pagrindų pervertinti pasaulinę ir Europos strategiją. Svarbiausią problemą sudarė tai,

kokiomis sąlygomis būtų galima rizikuoti įsileisti į karą su J. A. Valstybėmis.

Nors tikslu naujo karo data ir nebuvo per tas konferencijas nustatyta, bet buvo prieita išvados, kad karas neišvengiamai turės kilti nesuėjus nė 5 metams (panašius samprotavimus pareiškė ir amerikiečių adm. Fichteleris). Per pasitarimus buvo pareikšta būkštavimų dėl Kinijos ateities, juo labiau, kad pagal sovietų strategijos planą

ateity svarbiausi karo veiksmai turės vykti Azijoje.

Kinija bolševikų kai kurie vadai nepasitiki, nes ji norinti darytis savarankiška ir ne visai priklausyti nuo Maskvos. Sovietų Sąjunga jokiū būdu nenori įsileisti karą su JAV pirma neįvėlusi jų į karą su Kinija. Tik tada, kai su ja karas bus gerokai pažengęs į priekį, į karą išeity ir Sov. Sąjunga. Sov. Sąjungos interesus jokiū būdu greit nebaigti karo Korėjoje, bet ją palikti kaip nuolatinių neramumų židinį, didelę rakštų vakariečiams. Persija karo atveju būtų bolševikų tučiuojau okupuota. Indiją paimti į savo kontrolę bolševikai tikisi per porą metų. Vakarų ginklavimasis bolševikams atrodo per greitas, ypač Sovietams nemalonus į Vakarų gynybą įsijungimas Vokietij-

jos. Prasadėjus naujo visuotino karo veiksmams Tol. Rytuose, Sov. Sąjunga po kokios savaitės laiko smogtų Vakaruose.

Europa numatoma užimti ligi Pirėnų per 3 savaites, išskyrus Šveicariją ir kai kuriuos gynybos centrus Alpėse ir pietų Vokietijoje.

Brestas — pagal planą — turi būti paimtas per dvi savaites nuo karo pradžios. Italija, jei per tą laiką nepasidarys komunistinė, turės būti sutriuškinta šarvuotųjų. Kad nebūtų per daug pavojingi bolševikams partizanai Kremlius mėgins ieškoti šioki tokio santykių sušvelninimo su kai kuriomis religinėmis bendruomenėmis. Sovietai visur įsiveda naują radaro tinklą, įgalinantį atsekti priešo lėktuvus 1.000 km spinduliu.

Jeigu tokių Sovietų planų esama iš tikro, tada daug dalykų ciliniam piliečiui darosi suprantamesni, pav., kodėl dėl Vokietijos eina tokia kieta kova, kodėl neįsijungimas į Vakarų gynybą ir sudarytos su Vakarais gen. sutarties neratifikavimas, anot kanclerio Adenauerio, reikštų "Vokietijos savizudybę" ir ją greičiau paverstų tikru karu lauku nei ratifikavus, kas turi interesą nebaigti karo Korėjoje, kam Rytų Vokietijoje pastatoma išsyk 12 divizijų, t. y. tiek, kiek Vokietija pasižadėjo duoti Europos gynybai (iš tikro nor-

Kas rungsis su Eisenhoweriu

Liepos 11 dieną labai triukšmingoje ir sensacingoje respublikonų konvencijoje Chikagoje gen. Eisenhoweris buvo išrinktas kandidatu į Amerikos prezidentus. Senatorius Taftas ir vėl pralaimėjo, nors savo kovą dėl kandidatūros jis veda jau apie dvidešimt metų, ir jo išrinkimas nebūtų buvusi jokia staigmena.

Patys pirmieji rinkimų rezultatai buvo tokie: Eisenhoweris — 595 balsai, Taftas — 500, Warrenas — 81, Stassenas — 20, MacArthuras — 10. Kadangi laimėtoji reikalinga surinkti 604 balsus, pasirodė, kad gen. Eisenhoweris pritrūko 9 balsų; tačiau, vos tik šie rezultatai buvo paskelbti, Minnesotos delegacija dramatiškai atidavė savo 19 balsų, kurie pradžioje buvo duoti Stasenui, generolui Eisenhoweriui, tuo būdu užtikrindami jam laimėjimą. Iš Chikagos pranešama, kad šis Minnesotos delegacijos gestas sukėlė tiesiog isteriją konvencijoje, ir delegacijos viena po kitos atsiėmė savo balsus ir prisikyrė juos gen. Eisenhoweriui. Triukšmingų ovacijų ir sąmyšio metu, net tie kurie priklausė Tafto blokui, atidavė savo balsus gen. Eisenhoweriui. Kada balsai buvo iš naujo suskaičiuoti, galutinai ir oficialūs rezultatai pasirodė fantastiškai skirtingi: Eisenhoweris — 845 balsai, Taftas — tik 280...

Apie 20.000 žmonių minia stoviniavo gatvėse, laukdama rezultato, o juos sužinojusi kėlė didžiausias ovacijas generolui. Gatvėmis negalima buvę praeiti, ir pats generolas vos galėjęs prisigrūsti gatve į savo viešbutį. Žmonių entuziastinga nuotaika, pagaliau ir visas rinkimų įtempimas paveikė Eisenhowerį, ir kai buvo galutinai aišku, kad jis yra išrinktas kandidatu, jo akyse pasirodė ašaros.

Tačiau gen. Eisenhowerio populiarumas ir laimėjimai, atrodo, negašina Amerikos Demokratų Partijos, kurios konvencija paskidėda šiomis dienomis taip pat Chikagoje. Savo užnugaryje demokratai turi Amerikos Darbo Federaciją ir Industriinių Organizacijų Kongesą, dvi labai itakingas organizacijas, kurios Amerikos vidaus politikoje turi lemiamos reikšmės. Demokratai tikėjosi, kad respublikonų kandidatu bus išrinktas sen. Taftas. Jų nuomone, Taftą būtų buvę galima daug lengviau nugalėti galutiniuose prezidento rinkimuose, kurie įvyks lapkričio 4 d. Eisenhoweris nebūsiąs geras vadovaujantis politikas, o ir pačius rinkimus laimėjęs ne jis pats, o jo šalininkai, kurių sumanus rinkimų pravedimas ir priešrinkiminė kampanija davė tokius rezultatus. Demokratai neturį ko bijotis Eisenhowerio kuris nesąs pribrendęs politikas, o kovoti ir saugotis jo stiprių šalininkų. Demokratų sluoksniuose nuotaikos labai optimistiškos, ir vienintelis dalykas, kurio demokratams trūksta rinkimams laimėti, yra... tinkamas kandidatas! Senatorius Kefauveris — nemėgstamas ir nepopuliarus partijos vadų tarpe; vice-prezidentas A. Barkley visapusiškai tinkamas kandidatas, tačiau jau 74 metų amžiaus žmogus, persenas politinei karjerai; senatoriai Russel ir Kerr atstovauja liberalų sparną demokratų partijoje, kurio politika sunkiai beatskiriama nuo Tafto respublikonų... Beliktų du visiškai priimtini kandidatai: Illinois

maliai jį turėtų 400.000 vyrų, o karo ar karinės grėsmės atveju tas skaičius būtų padidintas iki 510.000) ir t. t. Visi tie planai, iš kitos pusės, tikrai parodo, kad Sovietai, šnekėdami apie taiką, faktiškai su visu sparčiu ruošiasi į karą.

gubernatorius Stevensonas ir pats prezidentas Trumanas, tačiau abu šie kandidatai griežtai atsisako kandidatuoti ir nenori būti renkami. Prez. Trumanas sako: "Aš jau atitarnau. Tai yra tiesiog žudančios pareigos, o jūs juk nenorėtumėt, kad mane kada nors pušinėje dežėje iš čia išneštų?"

Kai šis AL numeris buvo ruošiamas spaudai Demokratų konvencijos rezultatai dar nebuvo paaiškėję, tačiau kandidatų gausumas ir, svarbiausia, tikrai stipraus kandidato trūkumas gali konvencijoje iššaukti sensacingų rezultatų.

Mums, žinoma, įdomiausi bus galutinai prezidento rinkimai lapkričio mėnesį, kada galutinai paaiškės, kas bus tas galingasis amerikietis, kurio vardas bus įrašytas pasaulio istorijos puslapiuose ir kuriam, labai galimas dalykas, teks susidurti su labai sunkiomis, gal net baisiomis problemomis eventualaus karo atveju. Ar jis bus respublikonas, ar demokratas, didelio skirtumo Lietuvos byloje nesusidarys, nes, kaip visi žinome, ir Vakarų pasaulis jau "praregėjo" ir jungiasi į vieningą bloką prieš pavojų iš rytų.

1952 METŲ OLIMPIJADA PRASIDĖJO!

1952 metų Sporto Olimpijada Helsinkyje (Suomijoje) prasidėjo liepos 19 dieną. Olimpijadoje dalyvauja 5.870 sportininkų iš 76 kraštų.

Kaip žinome, Suomija turėjo organizuoti olimpijadą 1940 metais, tačiau dėl II pasaulinio karo Olimpijada buvo atidėta. Pirmoji pokarinė Olimpijada įvyko 1948 metais Londone, o šiais metais Suomija Olimpijadą suorganavo po pas save. Suomijos vyriausybė Olimpijados pravedimui paskyrė virš 200 milijonų suomių markių. Specialiai Olimpijadai pastatytas lengvosios atletikos stadionas ir plaukimo baseinas yra laikomi moderniausias ir geriausias pasaulyje. Yra suorganizuota tarp tautinė Sporto Medicinos Poliklinika, kuri stebės ir tirs geriausių pasaulio sportininkų reakcijas. 400 specialiai paruoštų vertėjų padės išlyginti įvairius kalbinius sunkumus. Suorganizuotas televizijos ir radijo tinklas, kad beveik kiekvienas pasaulio kraštas turės progos Olimpijadą sekti. Mokslininkai ilgai studijavo Helsinkio klimatą ir kons tatavo, kad tarp liepos 19 ir rugpjūčio 3 d. Helsinkio klimatas yra tinkamiausias sporto žaidynėms.

Tarptautinis Olimpinis Komitetas, o taip ir įvairių kraštų atstovai vienbalsiai pripažino, kad suomiai Olimpijadą suorganizavo puikiai. Anglų sportininkų vadovas Jack Beresford, kuris dalyvavo paskutinėse penkiose Olimpijadose, pareiškė, kad Helsinkio Olimpijada savo organizacija ir grandioziskumu pralenkia viską, ką jis iki šiol yra matęs.

Patys suomiai skundžiasi, kad jie yra nusivylę dėl, palyginus, nedidelio svečių skaičiaus iš užsienių. Tūkstančiai neparuotų bilietų iš įvairių pasaulio kraštų buvo gražinti į Helsinkį ir patys suomiai, kuriems buvo pareikšta, kad pirmenybė bilietus pirkti turės užsieniečiai, stovi eilėse ir perka iš užsienių gražintus bilietus. Nedidelis lankytojų skaičius aiškinamas neramiais tarp tautine padėtimi, devizų suvaržymais ir labai brangiu pragyvenimo lygiu pačioje Suomijoje.

Šioji Olimpijada tuo ypatinga, kad joje pirmą kartą dalyvauja Sovietų Sąjunga. Dalis stebėtojų bijo, kad Sovietų dalyvavimas gali iššaukti eilę nemalonių incidentų, tačiau patys suomiai visur stengias išlaikyti reikalingą taktą ir net pataikavimą sovietams. Sovietų sportininkai ir Olimpijadoje apsitvėrė "geležine uždanga", visus savo sportininkus apgyvendinę atskirame kaime lyje, į kur niekas neįleidžiamas...

Apie pačią Olimpijadą eigą savo skaitytuos plačiau supažindinsime sekančiuose "Australijos Lietuvis" numeriuose.

SYKES FURNITURE STORE

Taupyk svarus
pirkdamas
pas mus

334 Port Road, Hindmarsh

NAUJIESIEMS AUSTRALAMS
VISOKIARIOPAI PADEDAMA!

Baldai, kilimai
linoleumas
ir kita

"Mes skrisime i Lietuva"

Dr. E. J. JANSONAS

DARIAUS IR GIRENO TESTAMENTO ESMĖ

Santrauka paskaitos, skaitytos Dariaus ir Girėno minėjime Adelaidėje 1952.VII.20 d.

Brangūs Tautiečiai,

Šiais bragiais mums žodžiais "Mes skrisime i Lietuvą" pradėjo savo testamentą mūsų Didvyriai Darius ir Girėnas, kurių garbingo žygio ir tragiškos mirties 19 metų sukaktį šiandien čia ir minime.

Prie mūsų didvyrių Dariaus ir Girėno tragiško žuvimo šviesios atminties noriu jungti kartu ir mūsų mintis ir su tais nežinomais mūsų tautos didvyriais kurie ir dabar dar kovoja, žuvo ar žūsta nelygioje kovoje dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės.

Visus juos pagerbkime susikaupto minute atsistojuos.

Mes lenkiame savo galvas prieš visus tų didvyrių darbus ir čia šia proga susirinkę pasižadame panagrinėję vėl iš naujo tą didelį ir svarbų bei didvyrišką Dariaus ir Girėno žygi pasisemti naujos energijos ir pasiryžimo bei išvermės visi bendrai sujungtomis jėgomis vykdyti ir įgyvendinti paliktą mums testamentą. Jų žygių įpareigoja visą tautą ir mus visus naujiems pasiryžimams. Kadangi apie didvyrius Darius ir Girėnų yra jau parašytos studijos knygos ir per 19 metų įvairiausiais būdais nušviesta jų pasirošimas ir žygių bei tragiškas žuvimas, tai tebūnie man leista pasirinkti gel kiek siauresnę, bet tuo pačiu aktualesnę ir svarbesnę ir man kaip teisininkui artimesnę temą: **Dariaus - Girėno testamentą esmė.**

Si tema yra labai aktuali mums išeiviams dėl daugelio priežasčių, bet svarbiausia tai dėl to, kad ji liečia tiesioginiai mus, nes ir pats testamentas parašytas, jo materialinis ir dvasinis turas įsigytas lygiai tokiose sąlygose kaip kad mes dabar gyvename — išeivijoje ir jis paskirtas jaunajai Lietuvai, taigi visiems ir visur gyvenantiems lietuviams. Tokiu būdu mes esame ir tikrieji to testamentą naudotojai — išeivijai.

O įpėdinių pareigos ir prievolės trumpai suglaudus išeitų, tai sunaudoti paskirtą turą pagal testatoriaus norą jo garbei o mūsų gerovei. Taigi, testamentui įsiteisėjus ir pradėjus vykdyti (kalbant apie mirtinguosius medžiaginius testamentus) kiekvienas įpėdinis skuba visais galimais būdais gauti skirtą testamentu turą dalį ir tuo pagerinti savo gyvenimą ir gal įvykdyti ne vieną gal tik svajonėse sukurtą darbą bei atlikti kokius užsibrėžtus tikslus. Konkretiai — apsirūpinti save ir savo šeimą, išmokslinti vaikučius ir taip sustiprinus savo šeimos židinį žūrėti drąsiai į ateitį vykdam užsibrėžtus

tikslus.

Tai taip labai trumpais žodžiais būtų, jei palikimas būtų pagal materialinį testamentą. Tai nei kiek ne kitaip turėtų būti ir tuo atveju, kada tas pats palikimas yra tik šiek tiek kitoks, būtent, nebe materialinis, bet moralinės-dvasinės vertybės.

Kaip žinome, dvasinės gi vertybės yra daug svarbesnės gyvenime. Tik dvasinių vertybių pilni gali atlikti didvyriškus darbus. Tautos su aukštu moraliniu lygiu ir didele išverme bei pasiryžimu nekada nežūsta, bet eina per istorijos lapus žymėdamos savo kelią garbingai, nors jis kartais ir sunkus būtų. Mūsų tautos istorijoje galime sukurti kaip senovėje taip ir dabar išsiaištinę nužymėtus didvyrių garbingus kelius ir jų žygius bei darbus, kurie vedė mūsų tautą į laisvę ir nepriklausomybę. Neveltui ir mūsų Himno žodžiai skamba: "Lietuva tėvynė mūsų tu didvyrių žemė iš praeities tavo sūnūs te stiprybę semia." Taip mes matome, kad mūsų šios dienos minimi XX amžiaus didvyriai Darius ir Girėnas tikrai buvo pilni tos didvyriškos dvasios, tos tikros tėvynės meilės, kad pasiryžo padaryti tokį žygi per Atlantą, kas tada, 1933 metais, reikė dar sunkiai įvykdomą svajonę ir paliko mums savo dvasinį testamentą įpareigodami mus pasiryžti iš naujo aukotis ir pasiręgti naujam žygiui. Todėl čia trumpai dar noriu paminėti keletą tų dvasinių turto perlų, ką mes paveldėjom ir kaip mums reiktų jį panaudoti, kad būtumėm verti didvyrių įpėdiniai ir didvyrių žemės ainiai.

Mes skrisime i Lietuvą — tai pirmieji žodžiai, pareikšti mūsų didvyrių Dariaus ir Girėno savo testamente. — Ir kaip tai garbinga ir gražu. Jie gyvendami išeivijoje, patys būdami laisvi ir kada tėvynė dar buvo laisva, pasiryžo skristi i tėvynę Lietuvą, nešdami jai nupintą naują garbės vainiką — pareikšdami, kad štai tavo sūnūs nors ir išeivijoj Tavęs, Tėvyne, neužmiršo, Tavo vardą nori išgarsinti ir parodyti didiesiems kaimynams, kad nors ir maža tauta, bet gabi, pajėgi tvarkytis ir turi sūnų-didvyrių, kurie savo darbus gali lygintis arba net ir perviršyti kitų tautų didvyrių atliktus darbus bei žygius.

Šituo savo žygiu Darius ir Girėnas iškėlė ir išgarsino Lietuvos vardą taip aukštai ir po visą pasaulį, kad po tragiško žuvimo Lietuva gavo daugelio valstybių šiltus ir nuosirdžius sveikinimus bei užuojautos pareiškimus, kad tas žygis buvo tikrai didvyriškas ir todėl tauta, kurios sūnūs gali atlikti tokie didvyriškus žygius, turi turėti at-

tinamą garbingą vietą gyvenime ir istorijoje. Ir aišku, Dariaus ir Girėno žygis buvo auksinėmis raidėmis įrašytas į pasaulinio masto didvyrių garbės sąrašus šalia garsių kitų valstybių sportininkų.

Tas žygis buvo tikras pilna to žodžio prasme išpildymas Dariaus-Girėno antrojo svarbaus pareiškimu: **Lietuvių tauta laukia iš savo sūnų ir drąsesnių žygių.**

Na, drąsesnių žygių ne tik kad laukti, bet net ir išgalvoti būtų sunku, nes juk visas tas skridimas buvo įvykdytas tik didelio užsispyrimo-idealizmo ir Lietuvos vardo populiarinimo tikslu. Juk buvo paaukotas visas Dariaus ir Girėno asmeninis turtas virš 16.000 dolerių vertės vien tik Lituanicos nupirkimui, o kur dar įrengimas. Paramos tik apie 4.000 dol. prašė rinkti iš tautiečių, Amerikos lietuvių, ir tuos nesurinko, bet pats Darius ir Girėnas, dalyvaudami sporto ir aviacijos dienose, šiaip taip sukaldė. Taigi, matome, kad pasirošimas buvo sunkus ir truko net daugiau negu metus, reikalavo daug energijos ir pasiryžimo ir tikros meilės ir atsidavimo užsibrėžtą tikslą pasiekti

"Laikome savo pareigą Tautos vardu tą darbą garbingai atlikti —" Ir išties, viskas buvo įvykdyta garbingai ir pats žygis pasisekė, nors ir teko užmokėti didžiausia auka — savo gyvybėmis. Mirtis palaužė mūsų didvyrius asmeniškai ir sutrukdė jiems patiems pamatyti savo garbingo žygio vaisius bei laimėjimą, tačiau jokiū būdu nepalaužė atlikto žygio reikšmės ir nesumazino nei jų nei tautos garbės. Ta pati didžiausia auka kaip tik ir veda kaip žmones taip ir tautą į nemirtingumą ir garbę. Tokia auka nebeužmirštama amžinai, bet šviečia savo skaidria šviesa ateities ainiams ir rodo jiems kelią. Ji vienija visus į vieną kilnią bendruomenę krikščioniškos meilės ir pasiaukojimo bei pasiryžimo dirbti dėl savo tėvynės ir dėl žmonijos geresnio rytojau.

Tolimesnis testamentą nusakymas aiškiai nurodo, kad pasisekimas "... tegu stiprina dvasią ir pasitiekimą savo jėgomis ir gabumais", o nepasisekus — "Tu, Jaunoji Lietuva, turėsi iš naujo ryžtis aukotis ir pasiręgti naujam žygiui."

Taigi, mūsų vienintelis noras ir turėtų būti tik vykdyti visus tuos pilnus tėvynės meilės ir didelio pasiryžimo, lietuviško atkaklumo bei didvyriškumo nuostatus ir būti gerai įpėdiniais bei sekti jų pėdomis.

Mes čia išeivijoje kiekvienu momentu gyvename abu paskutinius punktus kartu, būtent, vieną kartą gyvename su pasisekimais, kitą kartą ne. Bet atsiminkime svarbiausią ir reikšmingiausią iš visų užakcentuotą nuostatą — **Dirbti savo tėvynės gerovei, jos nepriklausomybės atstatymui.**

bėgti iš sostinės, nes demonstrantų minios bandė padegti jo namus ir jį patį užmušti. Tik policijos įsikišimas išgelbėjęs jo gyvybę.

Net paties Persijos monarcho Šah Reza Pahlevi likimas dabar, kada dr. Mossadeq taip dramatiškai sugrįžta į sceną, darosi neaiškus. Eilė demonstrantų jau visai garsiai reikalavo: "Mes norime respublikos!"

SKRAIDANČIOS LĖKŠTĖS

"Kažkas skraido virš mūsų teritorijos ir mes norėtume išaiškinti, kas tai yra" — pareiškė Jungtinių Amerikos Valstybių Civilinės Gynybos direktorius pulk. McGee.

Virš Jungtinių Valstybių teritorijos pastarųjų savaitių bėgyje buvo bent dvidešimt kartų pastebėtos taip vadinamos "skraidančios lėkštės". Jungtinių Valstybių aviacijos žvalgyba ir kitos žinybos jau nebėra skeptiškos tokiems reiškiniams ir, kaip pranešama, šitos "lėkštės" yra visu rimumu tiriamos.

Geelong

GEELONGO LIETUVIAMS

ALB Geelongo apylinkės valdyba praneša, kad šių metų rugpjūčio 17 d. 3 val. po pietų šaukiamas bendruomenės narių

SUSIRINKIMAS

kur bus svarstomi labai svarbūs apylinkės reikalai.

Prašome kuoskaitlingiausia dalyvauti.

* Birželio 8 d. įvyko Kultūros Fondo Geelongo skyriaus metinis susirinkimas. Pranešimus apie skyriaus veiklą padarė skyriaus pirmininkas p. Pr. Zenkevičius ir išdėstė p. Bertašius. KF Geelongo skyriaus veikla buvo aktyvi ir vaisinga. KF skyriaus iniciatyva Geelonge veikia sekmadienio mokykla — vedėja p. Z. Slavickienė, kurią lanko 12 mokinių, tautinių šokių grupė, vadovaujama p. M. Davalgos, spaudos kioskas, laikomas p. Bertašius, pereitais metais pardavęs už apie 160 svarų, knygynas, kurio vedėja p. O. Baltrūnienė ir pradėta organizuoti vyrų oktetas ir džazas, vadovaujami p. Narvydo. Be to, skyrius buvo pradėjęs organizuoti jaunimo kursus, kurių veikla pertvarkytina kitais pagrindais, ir buvo suruošęs Melbourne lietuvių choro didelį pasisekimą turėjusį koncertą. Skyriaus kasos stovis apie £20.

Skyriaus veikimo veiklą susirinkimas užgyrė.

Į naują skyriaus valdybą išrinkti ir pareigomis pasiskirstė šie asmenys: pirmininkas p. Pr. Zenkevičius, sekretorius p. Z. Slavickienė ir išdėstė p. Bertašius. Į revizijos komisiją išrinkti p. K. Simkus, p. J. Pelenauskas ir p. O. Riškienė.

* Knygyno atidarymas įvyko birželio 22 d. p. Baltrūnų name, Victoria St. North Geelong. Knygynas suorganizuotas KF Geelongo skyriaus iniciatyva. Knygas gražiai sutvarkė ir įrišo knygnėlio vedėja p. O. Baltrūnienė. Dabar yra apie 120 knygų. Jų skaičius vis auga. Neturėtų likti lietuvių, neparemusio šio svarbaus kultūros židinio knygomis ar piniginėmis aukomis.

Knygos skaityti išduodamos kiekvieną sekmadienį nuo 12 iki 13 val.

* Birželio 14 d. įvykių minėjimas Geelonge įvyko birželio 15 d. 11 val. šv. Jono bažnyčioje kun. Kungys už bolševikų nukantintus ir kankinamus lietuvius atlaikė pamaldas ir pasakė įspūdingą pamokslą.

3 val. po pietų šv. Marijos parapijos salėje įvyko ALB Geelongo apylinkės valdybos suorganizuotas minėjimas. Nors ir smarkiam lietuvių lyjant vis dėlto susirinko apie 70 lietuvių. Minėjimą atidarė, trumpai apibūdindamas birželio 14 d. įvykius, apylinkės pirmininkas V. Raginis. Po to iš Melbourne atvykęs p. Dr. Zubras skaitė paskaitą tema "Tarp vilties ir nusivylimo arba neraišty istorijos lapai". Po paskaitos tai dienai pritaikintus eilėraščius padėklavo Simkutė ir Šutas.

Be to, minėjime dalyvavę lietuviai priėmė protesto rezoliuciją dėl rusų vykdomo lietuvių tautos naikinimo, kurią pasiuntė ministeriui pirmininkui Mr. Menzies, prašydami šį rusų nusikaltimą išskirti Jungtinės Tautos.

Bažnyčioje ir minėjime, kun. Kungio iniciatyva, Vokietijos likusiems lietuviams šelpiti surinkta £13.10.0.

Minėjime priimtą protesto rezoliuciją Geelonge išėinaš australų "The Geelong Advertiser" dienraštis birželio 20 d. atspausdino, pavadindamas "Anniversary Mourning Geelong Lithuanian Community". O birželio 23 d. tame pačiame dienraštyje vienas australas, pasivadinęs slapyvardžiu "The looker on", įdėjo laišką, pavadintą "Lithuanian and Russia", kuriame siūlo rusų simpatikams parašyti atsakymą į lietuvių protesto rezoliuciją iškeltus

Visada pasirošę sąžiningai patarnauti

TAXI — SUNKVEŽIMIAI (Taxi-trucks)

Kviesti tel. FA 1805 (visą parą)

SYDNEY

* ALB Krašto Valdyba jau atidavė spausdinti tautinio solidarumo mokesčiui rinkti specialius ženkliukus, kurie bus lipinami i Lietuvio Paso dešinią puslapį. Ženkliukai bus po 3, 6 ir 12 litų = šilingų. Vėliau tuo reikalu bus platesnis pranešimas.

* ALB Krašto Valdyba, remdamosi lietuvių kunigų Australijoje pritarimu, pakvietė kun. P. Butkų atstovauti Krašto Valdyboje religiniais, švietimo, auklėjimo ir socialiniais klausimais svarstyti — patarėju.

* ALB Krašto Valdyba yra sudariusi Komisiją, kuriai pavesta peržiūrėti ir priderinti prie esamų sąlygų "Savaitgalio mokyklų" ir "Jaunimo kursų" programas; ta pati Komisija paruoš mokykloms ir kursams vadovauti ir tvarkyti taisykles.

Komisiją sudaro: p. p. V. Kazokas, kun. P. Butkus, K. Karitonas, J. Reizgys ir J. Tinišis.

* ALB Krašto Valdyba sutvarkymui socialinės bei savitarpinės pagalbos lietuvių tarpe, šio klausimo išstudijavimui ir praktiškam įgyvendinimui pakvietė p. P. V. Saudargą, kuris tą klausimą rimtai studijuoja.

* ALB Krašto Valdyba nuolat susidurdama su teisiniais klausimais, susijusiais ne vien tik su Krašto Valdybos, bet ir paskirų asmenų reikalais, tiems klausimams spręsti yra pakvietusi teisiniais patarėjais p. J. Žukauską ir p. Dr. M. Thoene.

* Šiomis dienomis ALB Tautos Fondo Atstovybė Australijoje išsiuntinė visoms ALB Apylinkėms didesnius kiekus Lietuvio Paso ir jį klijuoti atitinkamus ženkliukus. Tuo reikalu Apylinkėms yra išleistas aplinkraštis, o visuomenės žiniai yra spausdinamas straipsnis "Mano Pasas" abiejuose Australijos lietuviškuose laikraščiuose. Patirta, kad ALB Krašto Valdyba netrukus išsiuntinėš jau baigiamus spausdinti tautinio solidarumo mokesčiui rinkti ženkliukus, kurie bus klijuojami taip pat Lietuvio Pase.

* Š. m. liepos 13 d. įvyko ALB Sydneyje Apylinkės susirinkimas. Susirinkimą atidarė pirm. S. Pačėsa. Susirinkimui pirmininkavo p. V. Saudargas, sekretoriavo p. H. Šalkauskas. Buvo išklaudyta pranešimai Apylinkės pirmininko, kuris sukėlė šiek tiek diskusijų dėl bendros veiklos. Išklaudytas taip pat pranešimas iš LKFondo suvažiavimo, kurį padarė p. B. Šaltmiras. Dėl šio pranešimo taip pat buvo diskusijos. Į pasitraukusių iš Valdybos vietą pririnkta p. p. Skirka ir Bičiūnas. Šiame susirinkime trumpa pranešimą padarė ALB Krašto Valdybos Pirmininkas p. J. Vačaitis, kuris savo pranešime palietė pačius aktualiausias klausimus ir atsakė į duotus paklausimus, liečiančius bendruomenės veiklą.

Ypatingai gyvos diskusijos buvo dėl įsigijimo Lietuvos Užsienio Paso ir dėl lietuvių namų Sydneyje. Reikia pastebėti, kad kaip šis taip ir ankstesni susirinkimai tautiečių nerangiai lankomi. Pabrėžtina, kad susirinkimuose ar, kaip praktika parodė, ir suvažiavimuose, norinčių kalbėti ir kritikuoti yra daug, bet dirbti — labai mažai. Patarčiau tiems, kurie mėgsta kritikuoti, pamėginti ir dirbti: kai praktiškai patirs ant savo sprando darbo kietumą, tada, gal būt, sąžiningiau atsineš ir į tuos, kurie tą sunkią visuomeninio darbo našą neša. B.

kaltinimus, priešingu atveju Rusija skaitytojų bus laikoma kalta. Tačiau iki šiol nei vienas komunistas bei rusų simpatikas neišdriso užginčyti iškeltų faktų. Perdaug aiškus ir didelis nusikaltėlis, kad būtų galima rasti pateisinimų... V. R.

PAKELTOS ALGOS

Arbitražinio Teismo sprendimu nuorugpjūčio mėnesio Australijoje algos pakeliamos 13 šil. savaitėi.

ADEL AIDE

Dariaus ir Girėno paminėjimas

Liepos 20 d. Adelaidės Liet. Sporto Klubas "Vytis" suruošė Dariaus ir Girėno žygio per Atlantą 19-tąjį paminėjimą. Paskaitą skaitė dr. E. Jansonas (paskaitos santrauką talpinaime atkirai).

MODERN

Furnishers

125 Gouger Street, Adelaide (Priešais Osborn Hall) Europietiškos sofas arba pilni 3 gab. komplektai gaminami pagal jūsų užsakymą. PRIEINAMOS KAINOS IŠSISIMOKĖJIMAS

Australijoje registruotas lenkas dantistas H. BOGUSLAVSKI, B.D.S. Dantų chirurgas 21 Oxford St., Sydney Tel. M 2519

PERSIJOJE VIS DAR NETVARKA

Dr. Mossadeq, kuris iš Persijos išstūmė Britų naftos interesus ir patį kraštą privedė prie finansinio bankroto, iš ministerio pirmininko pareigų pasitraukė. Dr. Mossadeq pareikalavo iš Persijos karaliaus Shah Reza Pahlevi šalia premjero pareigų dar karo ministerio posto ir diktatoriškų teisių ekonominėje srityje. Kai šachas atsakė jam tokias teises suteikti, dr. Mossadeq iš pareigų pasitraukė.

Šachas naują vyriausybę sudaryti pavėdė Ghavam-es-Sultaneh, kurio paskyrimu aiškų patitenkinimą rodė Vašingtonas, tikėdamasis, kad vėl bus galima atnaujinti ir, gal būt, net ir teigiama išspręsti naftos eksploatavimo klausimą palankia britams prasme.

Šitos viltys, deja, nepasitvirtino, nes patriotiškai nusiteikusios masės tučtojau pradėjo demonstracijas, kurios baigėsi keliasdešimčia užmuštų ir sužeistų.

Persijos parlamentas gi beveik vienbalsiai išrinko į premjerus vėl dr. Mossadeqą. Ghavam-es-Sultaneh turėjo

Pasikalbėjimas apie teatra

INTERVIEW SU LIETUVIŲ TEATRO-STUDIJOS MENO VADOVU IR REŽISORIUM JUOZU GUČIUM

Lietuvių Teatras-Studija Adelaidėje ir vėl išėina viešumon su nauja savo premjera: K. Čapeko ekspresionistinė drama "R. U. R." (Rosumo Universaliai Robotai). Ta proga jūsų bendradarbis kreipėsi į Teatro-Studijos meno vadovą ir režisorių p. J. Gučių, prašydamas pasidalinti su "A. L." skaitytojais mintimis apie teatrą apskritai ir apie naująjį pastatymą.

Juozas Gučius lietuvių visuomenei yra pakankamai žinoma asmenybė ir jo plačiau mūsų skaitytojams pristatyti nėra reikalo. Daugumas mūsų prisimename radijo vaidinimus per Lietuvos radijofonus, o tų vaidinimų režisoriu ir buvo tas pats J. Gučius. Negalima nepaminėti kad J. Gučius buvo europinio masto pionierius naujos dramos meno šakoje — radijo vaidinimų vystyme ir tobulesnių formų ieškojime.

Prieš keliolika mėnesių tik atvykęs Adelaidėn jis mieliai sutiko perminti Adelaidės lietuvių teatro mėgėjų būrelio meninę vadovybę ir iki šio laiko su kolektyvu nudirbo, palyginus, didžiulį teatrinį-pedagoginį darbą.

Pašnekėję apie teatrą režisorius J. Gučius su jūsų bendradarbiu pradėjo bendresnėmis pastabomis.

— Kartą čia Adelaidėje esu atsiktinai nugirdęs visuomenininko ir kultūrininko pašnekėję. Vienas skundėsi, kad čionykštė lietuvių bendruomenė yra abejinga bet kokiai veiklai, kitas gi, trumpai-drūtai, atšovė: nė jokia organizacija taip neišjudins, kaip kultūrinis darbas! Girdi, niekad nesusi-lauskite į bet kokį susirinkimą tiek dalyvių, kiek jų sutrauks, sakysime, teatras. Gal tai buvo ir truputį kategoriškai pasakyta, tačiau tenka konstatuoti, kad teatras iš tikrųjų gali didžiulius daugumos priėjautimū. Ir aktyviu priėjautimū, nes neskaičiuojami šilingai bilietui ar programai įsigyti!

Džiugu, nes tai parodo, kad dvasinio gyvenimo srityje nesame sumenkėję, o tuo pačiu tai yra didžiulis paskatini-mas kultūros darbui besiaukojantiems. Juk ne kiekvienas pasišvęs tris kartus

savaiteje pagal išgales ir išmanymą dirbti, šiuo atveju, teatrinį darbą dirbti. (Priedo dar įmokėti teatro kason keletą svarų pastatymui vykdyti). Ir ne gėlės ar aplodismentai, o juo didesnis žiūrovų skaičius yra atpildas ir paskatinimas! Pagaliau, jei nenorima apkerpėti ir apsamuoti, ar gi neverta jau taip retomis progomis į spektaklį apsilankyti, pabendrauti ir pagyventi kartu su vyksmu scenoje; atitrūkti nors valandėlei nuo realybės ir persikelti į vizijų sferas.

— Ką, pone režisoriau, norėtumėte pasakyti apie teatro meno kultūrą apskritai? — paklausė jūsų bendradarbis.

— Kada reikalas sukasi apie meną, kokių apsiribojimų ar tradicijų nelabai aš mėgstu, nes meno kūryboje taiti veda į sumenkėjimą ir net išsigimimą. Ten, kur nėra progreso, yra tik regresas! Čia, specifinėje, svetimoje aplinkumoje teatrui tarpti yra ypač sunku.

Dramaturgų (deja, ne savų) daug, veikalų dar daugiau, o padoresnio teatro niekur neturime. Vis dėlto paskiri mėginimai, atskirų asmenų-idealistu ruošiami paskiri spektakliai. Tiesa, neturime nei kokios tikrai autoritetingos institucijos, kuri galėtų tinkamai ir politiniais bei kultūriniais reikalais rūpintis. Pagaliau, ko norėti? Mes ir nepriklausomybės laikais tuo mažai domėjomės. Todėl dabar, būdami svetur neturime nė visų rašytojų bent rinktinių veikalų nė muzikos kūrybos ir jos vykdytojų jamžintų knygos, gaidos, patefono plokštelės. Mūsų galvosena, deja, jau iš seno žinoma: garbinkime vyžas, nes kitaip neteksime lietuviškumo. O juk ir pirmieji savanoriai ėjo ir žuvo kaip tik kad nusikratytume nors kartą tų vyžų... Bekonas, namas ar dvaras svarbiau negu kultūros reikalas. Nepasikeitėm, mes nė tremtyje, nors labai ir labai pajutomė tą tuščią spragą mūsų kultūros srityje. O ar mažai mūsų lietuvių išsilaukiyti yra prisidėję mūsų dainos, vaidinimai (kad ir klotimuose) ir spausdintoji knygelė? Šaukė apie tai mūsų kultūrininkai ir nesuklysiu sakydamas, kad šauks be paliovos, nors tie balsai ir tyruose būtų!

Taigi, manau, kad yra būtina, kur tik tai yra mažiausia galimybė, kurti teatrus. Ne mėgėjiškai palaidus, ne diletantiškomis užmačiomis persunktus arba pigių efektų ieškančius, bet tokius, kurių darbas būtų menininkų darbas.

— Ar dabartinį, pone režisoriau, jūsų vadovaujamo Teatro-Studijos kolektyvo darbą jau galima laikyti menine kūryba?

Tokio klausimo tikėjau. Pasitengsiu čia į tai ir atsakyti. Teatro-Studi-

jos kolektyvas jaunas, labai jaunas, gyvas tiktai daugumos jo narių pasišventimu ir užsidegimu. Ir neįmanoma per keliolika mėnesių "pagaminti" aktorius. Anot Stanislavskio: "pradžioje mano studentai tris metus dirba su asistentais, o po to dar tiek aš pats, ir tik po to jau galima kalbėti apie aktorius ir vaidybos meno paslaptis". Taigi, vaidybos meno kūryba nėra jau toks paprastas dalykas. Vadinasi, norint išauginti tikrą aktorius reikia rimto darbo ir rimtų priemonių. O kadangi tokiam darbui turi didelės reikšmės dažnas — žinoma, juo geriau pasiruošus — išėjimas viešumon-scenon, jau žiūrovų akivaizdoje, Teatras-Studija ir ruošia spektaklius.

Sakysim, išleisdamas "Viršinkus", pagal V. Kudirkos satyrą (beje, dabar, rugpjūčio 16 d. vėl kartosime) vis dėlto žinojau, kad kolektyvui taiti atneš tam tikros naudos. Pasirenkant kitą veikalą buvo žiūrėta ir kitų tikslų, tačiau vis dėlto Teatrui-Studijai reikalingi ir naudingi.

— Visuomenėje kartais jaučiasi kritika, kad Teatras-Studija nepasirenka statyti savų — lietuviškų veikalų. Ką Jūs, pone režisoriau, galėtumėte į tokius priekaištus atkasti?

— Atrodytų, savi dramaturgai — savitas bus ir teatras. Ir taip ir ne. Veikalo autorius-dramaturgas yra tik pretekstas, tik pagelbininkas prabilti aktorius. Pagaliau, jei nėra Teatro, nėra žmonių tam darbui pasišventusių ir galimai geriau pasiruošusių, reikia nepaprastų sąlygų ir ypatingų autorių-dramaturgų, kad teatrinę veiklą išjudintų. Pagaliau taiti įmanoma visai kitokioje sąlygoje, negu tos, kuriose mes dabar esame — čia, Australijoje, Š. Amerikoje ar kitur. Visai kas kita esant tėvynėje (žinoma, laisvoje), ten, kur yra visos galimybės, kur viskas sava, suprantama, prieinama, miela ir krauju gimininga. Ir nežinia dar kas sukurs lietuvišką teatrą: dramaturgai ar artistai, režisoriai, žodžiu — Teatras, o gal net ir dailininkas.

Grįžtant prie jūsų klausimo norėčiau užakcentuoti, kad nors buvau ir esu

tautinio teatro mintytojas, bet kada reikalas liečia teatro augimą, darausi kosmopolitu. Teatras, kitaip tariant, aktorius, turi ir gali augti ir privalo išaugti kosmopolitinėje plotmėje, kad numanytų ir orientuotųsi, žinotų ir ir skirtų, kas yra bendra vaidybos menui ir kas savita jau grynai, jei dar ne tautiškam, tait bent per lietuvišką prizmę pasireiškiančiam teatrui. Tad ir čia, likimui lėmus, Adelaidėje, kažkur pietų pusrutulio atmosferoje, įsidieję, išdygo ir mėgina augti lietuvių teatras. Pradėjęs mėgėjų pastangomis, palaipsniui tobulėdamas, gal gi, kada nors koki žodį jis ir tars mūsų kultūros raidyne...

Kas be ko, renkant veikalą reikia žiūrėti kolektyvo pajėgumo, jo sąstato, finansinio pajėgumo ir, apskritai, pastatymo įvykdymo. Žinoma, visa širdimi norėčiau, kad ir studijiniam darbui paimti pav. B. Sruogos, V. Krėvės veikalas, bet, deja, ir veikalų neįmanoma gauti ir mūsų sąstatas toks nedidelis, ir mes tokie neturtingi. Pagaliau, kar-toju, kad menas yra kosmopolitiškas! Jame gali būti tautinė dvasia, jis gali būti įvilktas tautinėm fornom, tačiau jis visada bus artimas, brangus ir suprantamas visam pasauliui. Pavyzdžiui, Čiurlionis — kitiems, arba Beethovenas, Šekspyras — mums. Nors taiti jau, žinoma, genijų sritis.

Kalbėjau, nors paviršutiniškai, apie teatrą apskritai todėl, kadangi noriu būti teisingai suprastas, kodėl mes savo darbą kreipiame tokiu linkme, t. y., šiandieną, pirmoje eilėje rūpinamės kas yra naudinga ir būtina Teatro augimui ir tobulėjimui. Gi repertuaro at-ranką paliekame vėlesniems laikams.

— Gal norėtumėte pasidalinti kelio-mis mintimis apie patį naujai statomą veikalą, pone režisoriau?

— Nežinau, gal būsiu suklydęs, bet manau, kad toks pasaulio dramaturgi-jos istorijon įėjęs veikalas kaip K. Čapeko "R. U. R.", bylojās ne kokia nors siaura prasme, bet visuotiną žmonijos istoriją sprendžiąs, visada turi kažką žiūrovui pasakyti. Nereikia net dides-nių studijų, kad pažinūs, kaip tiksliai ir giliai (tiesa, ekspresionistinėje for-moje) "R. U. R." sprendžia žmogaus ir žmonijos paskirtis, socialinius ir ekonominius klausimus, kartu siekdamas dvasinės ir materialinės pasaulėžiū-

ry vertinimo. Šitame veikale keliamos mintys tampa aktualios ir reikšmingos šių dienų faktų šviesoje. Juk 1/6 pasaulio yra paverstas arba verčiamas robotų pasauliu: be savo valios ir teisių, be žmogiškų jausmų ir galimybės žiauriai eksploatacijai ir priespaudai priešintis. Apskritai, ši drama yra nesiliaunančių kontrastų pynė turinyje ir formoje, kas griežtai išskiria ją iš giminingų ekspresionistinės literatūros veikalų. Filosofiniu pažūriu "R. U. R." veikalas susikerta religija ir metafizini-sai samprotavimai; Gėrio pradās ir Plikto pelėšiai; Dievas ir Protas; Žmo-gus ir robotas; moteriškas sentimenta-lumas ir materijos šaltumas. Žodžiu, K. Čapekas sprendžia nūdienės civili-zacijos problemą, norėdamas ir pasmerkti, ir kartu šį žmonijos laikotarpį pateisinti, palikdamas Didžiajai Gyvy-bės paslapčiai išspręsti savas, paslap-tingas problemas.

Apie šį čekų rašytoją ir jo veikalą Allardyce Nicoll, Birminghamo ir Yale universitetų profesorius, savo kapi-taliniame veikalė "World Drama" taip atsiliepė:

"... tačiau rytinėje Europoje ekspresionizmas pasitarnavo išjudindamas Karel Čapeko genijų, kurio "R. U. R." parašytas modifikuotoje ekspresionis-tinės technikos formoje, iškelia svarbiausius šito judėjimo tikslus vaizdin-game mechanizuoto pasaulio paveiks-le...

"Nors Čapeko "R. U. R." savo tem-os pasirinkimu ir kilmė yra ekspresionistinis veikalas, tačiau jo charakte-ris puikiai atitinka šitos kartos ir jos problemų dvasias.

"... atrodo, kad Čapeko genijus ir išsismė su "R. U. R.", truputį tenu-spalvindamas porą kitų veikalų."

Baigdamas režisorius J. Gučius dar pastebėjo:

— Joku būdu negaliu nepaminėti dail. A. Marčiulionio, kuris su savo asis-tentu B. Milakniu tikrai įdėjo daug triušo ir darbo, kad pastatymą apipa-vidalinant, su mažais mūsų ištekliais, būtų pasiėktas kuo puikesnis įspūdis.

Na, o kaip ir kiek Teatrui-Studijai pavyks su taip nelengva užduotimi su-sidoroti, žinoma, sprėsiu ne aš, bet žiū-rovai, kurie turės geros valios į spek-taklį apsilankyti. N.

P. JATULIS

PO TŪKSTANCIAIS KAUKIU

(Tąsa 1)

Popiežius Aleksandras VI, nustatydamas demarkacijos liniją ir Portugalijai pavesdamas Rytų šalies kolonijas, karaliui buvo įsakęs siųsti "vertus, dievobaimingus vyrus ir naujai atrastus sausažemius ir salas", vyrus kurie pajėgtų "anų šalių gyventojus mokyti katalikų tikėjimo ir gerų papročių". Bet europiečiai, kurie iš tikro važiuo į Indiją, beveik be išimties visi buvo grobio ištroškę nuotikių ieškotojai ir spekuliantai, kurie apie nieką daugiau negalvojo, tik-tai kaip galima greičiau ir be skrupulų pralobti.

Tiesa, kasdien buvo galima išgirsti apie daugelio pagonių atsivertimus, bet, pažvelgus giliau, reikėjo smarkiai suabe-joti, ar skelbiamos žinios atitinka tikrovę. Portugalų kunigai, tiesa, krikščitji ištais indiečių minias, bet, jų kalbos ne-mokėdami, apseidavo be jokio prieš tai religinio paruošimo. Žmonės daug negalvodami leidosi krikščitjami, o paskui vėl lankydavo pagoniškas šventyklas ir ten garbino savuosius dievus dramblių, beždžionių ir liūtų pavidaluose.

Bet liūdniausiai turėjo atrodyti Portugalijos kolonijų val-dininkų elgesys; jie tiesiog šliaužiojo prieš turtinguosius pagonis, jiems už atitinkamą kyšį rezervuodami įtakingas vietas valdyme ir leisdami įvairiais būdais išnaudoti pa-krikščytuosius čiabuvis.

Kur tik bekliauvo Ksaveras po krikščioniškąją Indiją, vi-sur prieš akis matė tą patį vaizdą: greta nendrinčių lūšnelių ir medinių čiabuvių namų kilo didingos bažnyčios, gubernato-rių rūmai ir muitinės, ir visuomet europiečių ir indiečių minias buvo galima sutikti bažnyčiose. Visur tačiau vietiniai gyventojai tebevergavo savo Dievams dramblių ir beždžio-nių šventyklose ir visur kolonijų valdininkai vienodai buvo sugėdę.

Pakankamai pažinęs elgesį tų portugalų, kuriems buvo patikėtas Indijos krikščioninimas, Ksaveras rašė į Lisaboną karaliui: "Jei Jūs Savo valdininkams nepagrąpsite pan-čiais, kalėjimu ir turty atėmimu ir jei to griežtai nevykdy-site, visi Jūsų įsakymai ugdyti krikščionybę Indijoje bus veltui. Tiesiog žiauru, kai tenka nuolatos matyti, kaip Jūsų kapitonai ir valdininkai piktai elgiasi su naujai pakrikšty-

tais čiabuvis".

Tokiu būdu jėzuitų misijonieriai stojo prieš akis labai svarbi užduotis — pirmiausiai į krikščionybę atversti Indijoje gyvenančius krikščionis; tačiau kaip sunku yra krikščionis laimėti Kristui, jis jau pakankamai turėjo patirties Europoje.

Buvo jis pasimokęs, jog dažian tenka naudotis "šventu gudrumu", norint pasiekti gerų rezultatų. Taiti vos spėjęs atkeliauti į Goą, santykiuose su vietos dvasiškijsa parodė tą protingą nuolankumą, kokį panašiais atvejais naudojo jo mokytojas Ignacas. Nors jis atsivežė popiežiaus brevę, teikiančią jam legato vardą ir pirmenybę visam Indijos kleriui, jis nuolankiai prisistatė vyskupui, prieš kurį puolė ant kelių ir prašė, kad teiktųsi jį laikyti kukliausiu savo bendradarbiu pagonių atvertimo darbe ir visai pagal savo nuožiūrą diri-guotų.

Tuo tarpu, kai kiti Goos kunigai gyveno gražiose namuose, jis, popiežiaus legatas, rado sau butą viename kukliame viešnamyje. Tačiau vargu ar būtų radęs tinkamesnę savo tikslams gyvenamą vietą, nes čia nuo pat pirmos die-nos susitikdavo su visais liaudies sluoksniais ir ėmė pažinti žmones ten, kur jie labiausiai prieinami. Šturkštūs ka-reiviai, godūs valdininkai, prietaringi dievų garbintojai, iš-didūs pirkliai ir vargšai vergai su noru leisdavosi į kalbą čia viešbutyje su maloniu kunigu, nes rasdavo paguodą sa-vo rūpesčiuose. Kai jie, gražiai nuteikti, grįždavo į savo namus, beveik visuomet jų širdyse likdavo prisiminimas drąsiančių Ksavero žodžių.

Ypač nužemintiems ir skriaudžiamiems vergams su misi-jonierium vesti maldingai pasikalbėjimai dažnai būdavo jų ateities gyvenimo turiniu. Krikščionybė, ape kurią tas sve-timas kunigas pasakojo, skambėjo tarsi pažadas atngamtinės laimės, kuri už visus žemės kentėjimus turėjo atnešti puikų atpildą. Ksaveras, kuris kukliais rūbais vilkėdamas ėjo prie jų, kuris mieliais, paprastais žodžiais juos kalbinda-vo ir įžvelgdavo su meile į jų mažiausius rūpesčius, greitai jiems tapo kaip vienas iš jų tarpo.

Todėl jie, kiek galėdami, rėmė jį jo siekimuose ir papasa-

Mano Pasas

Lėšų telkimas Lietuvos laisvinimo kovai Australijoje tarsi buvo sustojęs. Tai bent plačiu mastu ilgesnį laiką ne-buvo vykdoma.

Nuo dabar lėšų organizavimas Tau-tos Fondui bus vykdomas planingai ir naujais pagrindais. Rinkliavos bus skelbiamos tik ypatingais atvejais, pav.: Vasario 16-tąja ar pan.

Praktika yra parodžiusi, kad aukų lapais ir kvitais aukų rinkimas nėra to-bulas, nes aukotojas pasilieka be įrodo-mojo dokumento, kiek savo įnašu yra prisidėjęs prie Lietuvos laisvinimo ko-vos. Todėl Tautos Fondo Valdyba, tikslu pagyvinti pastovų lėšų telkimą ir akivaizdžiai dokumentuoti aukotojų duosnumą yra išleidusi "LIETUVIO PASĄ" ir aukoms kvituoti ženkliukus.

"Lietuvio Pasą" bei ženkliukus pla-tina Tautos Fondo Valdybos pavėdi-mu Tautos Fondo Atstovybė per ALB padalinis, organizacijas ir pavienius asmenis.

Kiekvienam kraštui skirti pasai turi savo ženklus — raides. Australijai yra

skirtas ženklas A prie paso numerio.

Platintojai pasus išrašinėja ir plati-na saviems tautiečiams (tėvų pageida-vimu ir nepilnamečiams) bei Lietuvai priėjautantiems kitataučiams.

Aukojamos Tautos Fondui piniginės sumos kvituojamos markutėmis. Atitinkančios aukos dydį markutės lipina-mos į aukotojo paso dešinįjį puslapį, kairiajame puslapyje bus galima žymė-ti išleistais ženkliukais ALB solidarumo mokesť. Ženkliukai jau ALB Kraš-to Valdybos yra spausdinami.

Tautos Fondo Atstovybė yra nuomo-nės, kad kiekvienam lietuviui vienos dienos uždarbį, kaip metinę auką, derėtų skirti Tėvynės laisvinimo reikalams, t. y. už tokią sumą reikėtų įklijuoti ženkliukų.

Pasai odos imitacijos viršeliais — 4 šilingai ir paprastais 2 šil. Vieno lito ženkliukas lygus vienam šilingui.

Pasų ir ženkliukų platinimą vietose vykdo ALB Apylinkių Valdybos ir jų įgaliotiniai.

Nelaukite pasiūlant, bet patys kreipki-tės į valdybų narius, prašydami išrašyti LIETUVIO PASĄ ir savo auką at-žymėkite įklijuodami ženkliukus.

Vasario 16 Gimnazija turi gyvuoti!

... sušuko 800 tautiečių užjūriuose.

"Sėkmės ir ištvėrmės! Tamstų patangas ištikimi Lietuvai labai vertina!..."

Ivertindami Gimnazijos milžinišką ryžtą auklėti jaunuosius kad ir sunkiausiose sąlygose lietuviškoje dvasioje, nutarėme materialiai remti tą didelį darbą...

Mielas Direktoriau, ne kieno kito, bet mūsų šventa pareiga rūpintis savais broliais ir seserimis, patekusiais į skurdą ir vargą!...

Jūsų atsišaukimą girdėjome, sąlygas pilnai suprantame, daugeliui iš mūsų jos išgyventos, ryžtamės ateiti Jums į pagalbą, su savo kuklia parama: imames išlaikyti vieną Jūsų auklėtinį!... Malonu girdėti kad, nors ir sunkiomis sąlygomis, Jums užtenka ryžto brandinti mūsų jaunimą sunkiems ateities uždaviniams...

Jūsų S.O.S. šauksmas gelbėti Vasario 16 Gimnaziją, neliko neišgirstas ir tolimoje Australijos žemėje, ryžmes išlaikyti vieną mokinį...

Bet kodėl, sakykite, vis ten Jums lemta ganytis toje Vokietijoje? Kam skursti ir bijoti dėl neiškaus rytojaus? Argi nevirsta pasiryžimu tokia labai paprasta mintis: imti ir perkelti visą gimnaziją, kaip ji yra, į JAV?... Jūs man atleiskite už mano išsvajotas mintis. Bet kai aš su jomis susigynau, tai man atrodo, kad nieko negalimo nėra, kad jūs pemešti per okeaną!...

Tokiais ir panašiais jautriais žodžiais atsiliepė tautiečiai užjūriuose į Vasario 16 Gimnazijos atsišaukimą padėti jai. Jau 41-mame rėmėjų būrelyje susispaudė apie 800 tautiečių, kurie sušuko: "Vasario 16 Gimnazija turi gyvuoti! Mes remsimės ja, o mūsų pavyzdžiui paseks ir daugelis kitų! Savo kūriniai, pasaulio lietuvių pasididžiavimui, neeisime pažūt!... Tik tuo tarpu ištvėrmės! Laikykites, mes skubame Jums padėti!..."

Jau netoli pusės mokinių turi užtikrintą išlaikymą, o kiti 71 dar neturi.

Tai iš ko tie neturintieji globėjų dabar išlaikomi? Ar nekyla pavydo, ir nesudaro išlaikymo skirtumų tarp turinčių globėjus ir neturinčių? Neretai klausia rėmėjai savo laiškuose.

Ir turintieji ir neturintieji globėjų,

visi iš bendro katilo mažtinami, vienodai gaunamais dabūžiais apdovanojami, tuose pačiuose kambariuose miega, tose pačiuose klasėse mokosi. Čia nėra išrinktųjų ir apleistųjų. Visi lygūs. Už globotinius siunčiami rėmėjų būrelių pinigai (po 20 dol.) visi sudedami į vieną bendrą Gimnazijos kasą ir, iš tos kasos naudojami vienodai visiems mokiniams aprūpinti. Globotiniai iš tų 20 dol. negauna į rankas nė vieno cento. Jie skirti ne jiems asmeniškai, bet Gimnazijai, kuri už tuos pinigus turi visus mokinius išlaikyti ir mokyti.

Tačiau, jei ateitų kartais tokia nelaima, kad reiktų siaurintis, tai tas tektų padaryti į globėjų neturinčių mokinių sąskaitą, pav. bent dalį jų atleidžiant iš bendrabučio ir panašiai.

Taigi, kol ne visi mokiniai turi globėjus, mokančius Gimnazijai už jų išlaikymą, gaunamieji pinigai naudojami visiems mokiniams išlaikyti. Savaime suprantama, tų pinigų dar toli neužtenka, Gimnazija sunaudoja tam reikalui ir visas kitas atsiunčiamas nereguliaras aukas, pasidarė jau ir skoli, bet, matydama vis didėjančią tautiečių paramą, didėjančių rėmėjų būrelių skaičių, stengiamasi visomis priemonėmis išlaikyti iki visiems mokiniams bus užtikrintas išlaikymas. O tada ir mokinių būklė, aprūpinimas ir maitinimas pagerės. Tuo tarpu tenka dalintis visiemis tuo, kas turima ir gaunama, tenka susispausti, bet tai nėra nepakeliamas, matant, kad randas vis nauji rėmėjų būreliai ir vis tvirtesni pagrindą sudaro Gimnazijai išlaikyti.

Siunčiant pinigus ir susirašinėjant prašome visad žymėti būrelio eilės numerį ir adresuoti šiaip:

"An das Litauische Gymnasium, (23) Diepholz — Flugplatz, Block Nr. 7, G e r m a n y"

Dėkinga visiems rėmėjams.

Vasario 16 Gimnazija Diepholze

— Šių metų gegužės mėnesį Australijoje iš viso dirbo 2.602.800 žmonių, tai yra 11.600 mažiau negu prieš vieną mėnesį.

Ar jau pratęsite AUSTRALIJOS LIETUVIO prenumeratą II pusmečiui?

Redaguoja Sambūrio "Šviesa" Australijos Regijonalinė Valdyba

SAMBURIO "ŠVIESA" SYDNEJIAUS SKYRIAUS PARENGIMAI. Šeštadienį, rugpjūčio 23 d. Literatūros ir muzikos vakaras (tik nariams ir kviestiems svečiams).

Collegei

JOLANTAI GAROLYTEI, jos brangiai motulei mirus, liūdesio valandoje gilią užuojautą reiškia Sambūrio "ŠVIESA" Sydney Skyrius

K R O N I K A

* Sambūrio "Šviesa" Sydnejaus skyrius ir Australijos Regijonalinė Valdyba pasiskirstė pareigomis sekančiai: J. Kedys pirmininku, H. Šalkauskas vice-pirm., V. Doniela sekretorium, H. Kimitas išdininku ir P. Pilka kultūros vadovu.

* Collegų J. Mikniaus ir V. Donielos rūpesčiu įsteigta Lietuvių Studentų Sąjunga Australijoje aktyviai prisideda jaunimo kursų organizavime Sydnejuje.

* Šviesiečiams J. Liutkutei, D. Simankevičienei, D. Žilinskienei ir P. Dirkiui išrinktiems į ALB Melbourne Apylinkės Valdybą linkime sėkmės.

* Paryžiuje, 84-toje Nepriklausomų Dailininkų parodoje dalyvavo ir coll. Antanas Mončys, išstatęs dvi skulptūras: "Fleitininkas" ir "Mergelė". Be to šioje parodoje išstatė savo darbus ir dail. Vytautas Kasiulis.

* Coll. A. Petrutis šalia veiklos Sambūriuje yra nuolatinis New Yorko radijo valandėlėje "Rūta" bendradarbis.

* Sambūrio kūrimosi metu daug darbų redaguojant ideologines gaires pones Henrikas Nagys išleis naują knygą "Saulės laikrodžiai".

Europietiški Portfelii Dirbtuvė
V. SAUDARGAS
179 Green Pt. Rd., Como, N. S. W.
Portfelii kainos pradeda 35/0

kodavo apie savo ponų gyvenimo būdą, elgesį, ydas ir paklydimus. Ksaveras tuo būdu patirdavo gana tiksliai apie asmenį, charakterį, darbą ir ypatybes tų žmonių, kuriuos norėjo atverti. Prieš įeidamas į namus, jis jau žinojo, kur eina reikalas su vyrais, gyvenančiais daugpatystėje su čia buvėmis moterimis, kur — su lupikautojais, aukštą vietą užimančias išnaudotojais arba su vergų kankintojais.

Lankydamas ir svečiuodamasis Ksaveras visada mokėdavo įtikti šeiminkui. Jei šis buvo pirklys, — su juo Ksaveras mielai kalbėdavo apie prekybos eigą ir visas galimybes uždirbti daugiau pinigų; lupikautojo bute parodydavo nuostabų dalyko pažinimą kredito šakose ir mokėdavo praversti sudėtingiausius palūkanų apskaičiavimus; jei svečiuodavosi pas jūrininką, su juo Ksaveras kalbėjo nautiškaus ir astronomiškaus klausimais ir greitai įgaudavo šeiminko pasitikėjimą. Karininkai iš savo pusės vėl stebėjosi, kaip šiam paprastam kunigui artimos buvo ir karinės problemos ir kokiomis išmintingomis pastabomis jis mokėjo įsiterpti jų pasikalbėjimuose. Kiekvienas sujdomintas ir užburts jo klausėsi ir kiekvienas jį vėl kitą kartą kvietė pas save.

Nepamiršdavo jis nei patarnautojų; pagirdavo tarnaitę, kuri atnešdavo valgį į stalą; prašėsi leidžiamas po pietų šnektelėti su virėja, ir su ja kalbėjo apie virimo receptus; ir jei išeinant jį tarnas palydėdavo iki durų, maloniai pasiteiraudavo apie jo asmeninius reikalus, norus ir rūpesčius.

Tik ilgam laikui praslinkus, tik tai kai ponai ir tarnai jį visiškai priėmė į savo tarpą, jis atsargiai, neįkyriai ir linksmu tonu ėmė kalbėti apie savo tikruosius planus. Lupikautoją ėmė bandyti įtikinti, jog esą ir kitokių piniginių verslų, kurie mažiau esą ginčytini, bet lygiai pelningi; žiauriam išnaudotojui duodavo suprasti, kad vergai daug noriau ir geriau dirba, kai su jais žmoniškai elgiamasi; atargiai išsitarėdavo apie daugpatystės žalą ir piešdavo patrauklų paveikslą gražiai sutvarkyto moterystės gyvenimo. Atvertimo darbą jis dirbo tuo būdu, kad, būdamas ištikimas savo Tėvo Ignaco mokslui, visiems tapo viskuo, kad visus laimėtų.

Jis nė kiek nevengdavo lankytis ir į blogiausio vardo jūrininkų smukles. Pasitakydavo, jog kartais girtuokliai iš pagarbos kunigui norėdavo savo lošimą nutraukti; jis jiems mielai patardavo nesivaržyti, — kareiviams ir jūrininkams juk nesą pareigos gyventi kaip vienuoliams; pats sėsdavo

prie lošimų ir geriančiųjų ir su įdomumu sekė jų pramogas. Kas kitam griežtuoliui niekuomet nebūtų pavykę su šiais apkerpėjusiais vyrais, tą pasiekė linksmas jų gėrimo draugas be jokio vargo: jie taip apsiprato jam išsipasakoti savo rūpesčius ir viltis, kad po kiek laiko noriai atlikdavo ir išpažintų.

Kartą plaukdamas jūra iš Goos į Pietų Indiją, jis išgirdo vieną jūreivį žūliai keikiantis, — mat, jis tik ką pralošė visą savo turtą. Ksaveras priėjo prie jo, pasiūlė jam keletą aukšinių ir ragino su tais pinigais dar kartą pabandyti savo laimę. Ir tikrai, šį kartą jūrininkas laimėjo, ir Ksaveras nepraleido neišnaudojęs linksmos lošimo nuotaikos: ėmė ir pasakė pamokinantį pamokslą, — visai taip, kaip kartą Ignacas bilijardą partiją sužaidė tik todėl, kad gautų progos vienam studentui praversti dvasines pratybas.

Instrukcijose, kurias vėliau Ksaveras paliko savo padėjėjui ir įpėdiniui Barzėjui, yra pavaizduotas metodas, pagal kurį jis veikė Indijoje. Ksaveras liepia savo bendradarbiui prie kiekvieno mokėti prisitaikinti ir tuo būdu visuose luomuose ir sluokniuose laimėti sau reikalingą pagarbą: "Tegu piniguočiai pastebi, kad esi kasdieninio gyvenimo dalykuose taip pat sumanus, kaip ir jie, tada jie įgaus nusistebėjimo ir pasitikėjimo, o kitaip dvasininko perspėjimai liks tik išjuokti".

"Nuo pat pirmos dienos stenkitės patirti", tęsia toliau Ksaveras, "kokie užsiėmimai yra toje vietoje, kokie šalies papročiai, kokie pomėgiai toje apylinkėje... Taip pat pasiteiraukite, kokias nuodėmes žmonės daro, kaip reikia pamokslą sakyti ir išpažinčių klausyti... Pasiteiraukite apie dažnesnes bylas teismuose, apie apgavystes, kreivas prietaikus, kyšių ėmimą..."

"Su nusidėjėliais apie jų klaidas kalbėkite prie keturių akių; kalbėkite šypsančių vėdu, be karščiavimosi, meiliu ir draugišku tonu. Pagal asmenį, Jūs vieną apkabinsite, kitam nusilenksite... Norėdami gauti gerų vaisių artimo sieloje, su nusidėjėliais elkitės taip, kad laimėtumėte jų pasitikėjimą, ir jie atvertų Jums savo širdį. Tai yra gyva knyga ir daug iškalbingesnė už visas negyvas, kurias turite studijuoti..."

(Bus daugiau)

JUOZO GRIŠMANAUSKO "Tolimieji kvadratai"

Iš spaudos, radijo ir kitur mūsų visuomenė jau yra girdėjusi bendrais bruožais apie tris drąsius lietuvius žvejus. Taip pat, Amerikos Lietuvių Tarybos rūpesčiu, jie jau trečias mėnuo patys lanko lietuvių kolonijas ir susitinka gyvu žodžiu Betgi susirinkimuose negali dalyvauti visi lietuviai, o ir patys žvejai, turėdami ribotą susirinkimo laiką, neturi galimybės visko smulkmeniškai išpasakoti.

O jie pasakoti turi lašai daug ko apie tai, kaip savo gimtajame krašte už savo, kaip žmogaus ir lietuvių, teisės kovą ir kenčia mūsų artimieji Lietuvoje.

Zinoma, viso to negalima surašyti, bet platų vaizdą apie tai skaitytojui patiekia Juozas Grišmanauskas. Jis yra vienas tų trijų, kurie, rizikuodami savo gyvybę, prasiveržė į laisvę. Kartu su laivo kapitonu Lionginu Kublicku jis savo pabėgimą planavo istisus metus. Tretytis jų — Edmundas Paulauskas prie jų pabėgimo prisijungė jau laive, pakeliui į laisvę.

Gimęs ir augęs kaime, o paskui žemės ūkio mokyklą baigęs ir, kaip žemės ūkio darbuotojas, pažinęs visą sovietinio rojaus ūkininkų gyvenimą, Juozas Grišmanauskas dideliu vaizdumu aprašo tą lietuvių prisirišimą prie savo protėvių žemės ir kovą už ją iki paskutiniųjų, vedančią net iki Sibiro.

Turėjęs progos tarnybiniais reikalais pakeliauti po kraštą, jis galėjo geriau pamatyti žmonių gyvenimą, pajusti nuotaikas ir pažinti jų viltis. Šitai jis ir aprašo, pavaizduodamas juos tikrais atsitikimais, kur yra galima, nes, savaime suprantama, kad dėl Lietuvoje likusiųjų saugumo, retkarčiais jis yra priverstas nutylėti vietų ir asmenų vardus.

Be ūkininkų, plačiai paliestas ir darbininkų gyvenimas, jų darbas ir materialinė ir dvasinė būklė. Atskirais skyriais autorius apžvelgia lietuvių priešinimąsi bolševikams, tiek aktyvų, paremtą ginklu, vykdomą partizanų, tiek pasyvų, kurį vykdo kiekvienas lietuvis savo širdyje ir kurį pabrėžia kasdien, kovodami už savo buvimą, tautos ir religijos reikalus.

Knyga užbaigiama pabėgimo istorijos aprašymu. Iš aprašymų spaudoje ar pasakojimų, nemaža asmenų yra susidarę gana blankų vaizdą, ir jiems atrodo, kad tas pabėgimas buvęs gerai užtikrintas, kad lietuviai rusus užkalę laivo kajutėse ir taip atplaukę iki Švedijos.

Tikrumoje gi, pasirodo, tas užkalimas jau nebuvo toks paprastas. Trys vaikinai gerokai prisiprakaitavo, ligi

prisikasė kranto, kai apačioje esantieji rusai veržėsi ir pro langą ir pro angą, o laivas kurį laiką visiškai neplaukė Švedijos link, o tik sukosi vietoje.

Tolimieji kvadratai, kurių vardą J. Grišmanauskas pasirinko savo knygai, yra ne tik ta riba, į kurią žvejai plaukdavo žuvauti vasaros metu apie 70 mylių nuo Lietuvos kranto, bet jie yra simboliškai pavadintas jauno laivo kapitono ir bocmano pabėgimo sumanymas, o paskui ir žygis, vedęs į laisvę.

Jų žygio tikslas atrodė jiems toks pats tolimas ir nepasiekiamas, kaip ir patys tolimieji kvadratai, kada net istisus metus laiko reikėjo išlaukti, ligi tenai bus galima nuplaukti. O jau iš tolimųjų kvadratų, kada žuklėms išplaukiama 6 — 7 dienoms, daug lengviau be įtarimo ir nepastebėtam pasislinkti.

Tuos tolimuosius kvadratus jie ir pasiekė, o atsiradę ten, pasiekė ir savo svajonių tolimuosius kvadratus — jie išlipo į laisvą Švedijos krantą.

Daugelis, kuriems patiems teko bėgti nuo prieso, ypač nuo bolševiko, ir paskui atsiderinti laisvėje, dvigubai pergyvens su autoriumi, kai skaitys:

"Ir visi mes, visaip apautomis kojomis, stovėjome ant žemės. Ir, jeigu jos mes nebučiavome, tai gal tikrai dėlto, jog bučiuojama viena žemė — gimtoji"...

"Žiūrime į jūros pusę, atgal. Galvojame, kada vėl būsime aname krante, Lietuvoje — laisvoje jau — ir vėl atsiskukame į šitą krantą, ir pakylame eiti trobesių link.

Zygiuojame pieva. Pievoje ganosi karvės, linksmi ėriukai, svariom garbanėlėm, žvaliai striksi šitoje pievoje, per kurią einame mes — laisvi žmonės.

Ir iš šito laisvės pajautimo mūsų širdys šokinėja, ir mūsų žingsniai darosi tokie pat guvūs ir džiugūs, kaip tų baltagarbenių ėriukų".

Šita pastraipa baigiasi pati knyga. Ji prasideda aprašymu tų įvykių, kurie prisidėjo Žemaitijoje, kai ją užgriuvo grįžiantis frontas ir prasidėjo antroji ir dabar trunkanti bolševikų okupacija. Beveik visa akcija vyksta Žemaitijoje, bet paliečiamas Vilnius ir Klaipėda. Knyga parašyta ir skaitoma lengviau. Knyga išleido Juozas Kapočius Brooklyne. Knygos viršelis dailininko V. K. Jonyno, o knygos kaina 2 dol. Viso 192 psl. su autoriaus ir visų trijų žvejų nuotraukomis ir gaidomis dainų, šiuo metu dainuojamų Lietuvoje.

Šią knygą galima užsakyti per Australijos Lietuvio leidyklą. Kaina 18/6. Užsakymo išpildymas trunka apie 2-3 mėnesius.

LIETUVIŲ KULTūros FONDO NAUJA VALDYBA

Lietuvių Kultūros Fondo visuotinio metinio suvažiavimo, įvykusio š. m. birželio 28 d. Melbourne, išrinktoji K. F. Australijos Valdyba pasiskirstė pareigomis taip: pirmininkas Vytautas Zemkalis, vice-pirm. Jonas Meiliūnas, sekretorius Jonas Valys, išdininkas Liūdas Barkus, valdybos narys Vaclovas Raginis.

Pirmininko adresas: 43 Park St., St. Kilda, Melbourne, Vic.

Sekretoriaus adresas: 1 Moore St., South Yarra, Melbourne, Vic.

LKF Australijos Valdyba

EPG, ENGLISH and FOREIGN BOOKSHOP

Sydney: 28 Martin Place (ground floor),
Brisbane: AMP Lane off Edwards Street.

Didelis pasirinkimas vokiečių, rusų, prancūzų ir kitomis kalbomis knygų ir žurnalų Reikalaukite mūsų katalogų

60.000 PRIE BALTIJOS STATO "STALINO PYLIMĄ"

Pagaliau jau ir amerikiečių, ne tik vokiečių spauda įsidedo tel. ag. UP pra nešimą apie statomą prie Baltijos jūros didžiulį "Stalino pylimą", apie kurį Elta yra davusi seniau žinių. Bonną pasiekusiomis žiniomis, minimasis pylimas, pradėtas nuo Sambų žemės, per Piliavą ir Dancigą su Warnemuende eina net iki paties pasienio prie Luebecko. Jo statyti įpareigoti apie 60.000 vokiečių ir lenkų darbininkų, tarp jų — didelis skaičius moterų "savanorių".

Minimasis pylimas bus panašus į vokiečių pastatytą Atlanto pylimą su daugybe bunkerų, pabūklams postovių ir požeminių angarų. Piliavos, Gdynės, Warnemuendės, Rostocko ir Swinemuendės uostai paverčiami raudonojo laivyno bazėmis, pats svarbiausias iš jų bus Swinemuendė. Kariniai įrenginiai statomi griežtoje kontrolėje. Be paties "pylimo" taip pat pradėtos didinti laivų statyklos. Rostocko ir Swinemuendės statykloms pavesta statyti greitlaivius, naikintojus ir pov. laivus. Atstatoma ir praplečiama Peenemuendeje taip pat V ginklų stotis.

English Section

LITHUANIA — 1951

(Continued)

THE BREAK UP OF RELIGIOUS LIFE

In 1939, 87% of the 3,000,000 inhabitants of Lithuania were of the Catholic faith, the remainder were Protestants and Jews (a great many of whom were executed during the Nazi regime)

Today the majority of the Roman Catholic Churches are closed and a great many priests are deported or have disappeared. Of the six Diocesan Sees, only one is said to be filled by a regularly consecrated Bishop.

Some parishes have no priests, while some with priests cannot function because of the exorbitant payments which are assessed according to space (usually about 60,000 rubles per year). If a parish cannot pay the fees the property is confiscated and turned over the "protection" of the government. There is no fee for church services but processions, with the exception of funeral processions, must pay about 7,000 rubles.

No religious publications are permitted, all religious brotherhoods and sodalities have been closed. Churches are desecrated. Crucifixes smashed. The beautiful chapel at Palanga reeks of filth, and the German war cemetery in Panevėžys is turned into a sports stadium. The beloved Lourdes shrine at Plungė is shut.

During her days of independence, Lithuania was known as a country of wayside crosses. At crossroads and in home gardens these famous landmarks stood guard. Today these crosses and chapel poles throughout the country have disappeared. Despite all these terroristic acts, religious life still exists in Lithuania. During holy days the churches are filled to overflowing. Holy Week services were held at night in Vilnius to accommodate those working

THE RESISTANCE STRUGGLE

The resistance against the Soviet occupant is going into its seventh weary year.

In 1944, the Resistance forces were estimated at 50,000 men, but the number has dwindled considerably. Disciplined operating units consisting of very small groups now replace the former platoons and companies. They work secretly. Their very existence is difficult. They lack arms and medications. Despite all odds, the resistance movement is still very important.

In rural areas few volunteer to enroll in the Communist Party — people fear the wrath of the Underground.

The Soviets still conduct manhunts. The penalty for helping the Underground is very severe, and their persecution brutal.

The ranks of the Underground are augmented by young men who are scheduled for service in the Soviet Army but who prefer to go underground, by farmers who have been driven off their land, former anti-Soviet army men and escaped Lithuanian and German prisoners-of-war. They are equipped with Russian submachine guns and captured German and Russian arms.

The Soviet System makes no distinction between the sexes. In Lithuania women are also arrested, jailed and deported, and thus many of them prefer to cast their lot with the partisans, joining them in their noble but precarious existence. They have shown great fearlessness and bravery.

For a while "stribis" the so-called "defenders of the people" were used to eliminate internal enemies — in other words, guerrillas. These "stribis" were groups of men who had hoped to evade regular army service. At the time of

enlistment they swore allegiance to the Communist Party and to Stalin and if need be would arrest their own parents or kin. The salary of 400 rubles per month enticed them to join and there was an opportunity to loot, plunder and confiscate. Their number are much less today as the guerrillas liquidated a good many and looting an already impoverished land holds no incentive. Membership in this organisation did not exempt them from army service. The Communists also liquidated many of them for disloyalty. Ragged and drunk they menace the countryside.

The East Prussian Germans who had lived in Lithuania for three or four years learned to speak Lithuanian and learned the popular songs of the Underground, which are becoming national songs of an oppressed nation. These people attribute legendary exploits of the guerillas.

EDUCATION

There is very little accurate information concerning education, condition of schools and type of instruction, with the exception of what is printed in the Soviet press and in propaganda literature. Recent escapees stated that the number of primary and secondary schools remains stationary and that the number of professional and trade schools is increasing. About 6,000 students are enrolled in the higher institutions of learning. Children of farmers who had ever owned 16 ha. or more of land are not admitted into secondary schools.

Teachers in primary and secondary schools as well as the faculty of university grade institutions are predominantly Lithuanians. Russian personnel is being infiltrated gradually. Schools are under a continual heavy pressure to exert influence on the growing generation. Children are compelled to join from 7 to 14 are enrolled in the "Pioneers", those from 17 to 18 in the "Oktiabristy" (Octoberists), and at 18 they are pressured to join the Komsomol. Membership in the "Pioneers" is

obligatory.

School influence does not replace family influence.

"Re-Education" in Lithuania

With the new "Soviet Education Instruction" (Fall-1951) being put into effect, new hardships befall an already harassed Lithuania. Moscow will force Lithuania's schools to hew to the party line. To accomplish this "teachers seminaries" were established in the larger cities this past summer.

Propaganda and MVD officials have taken the place of teachers in seminaries. The Central Committee in Vilnius provided 180 such "professors", all past masters of propaganda and agitation.

This summer more than 12,000 teachers received "re-education" training with particular emphasis on the denationalization of Lithuanian youth. In June and July the Comparty MVD professors trained teachers how to enforce the new "Soviet Education Instruction", how to investigate political activities of students and how to prepare "personal files" — weekly records of their "political life" and other personal notes.

2,000 teachers were released from their duties for political unreliability.

In the Soviet regime, all those once listed by the MVD as unreliable, will never find employment and will fall under the continual surveillance of the police, eventually landing in jail or in slave labor camps.

After rigid tests, about 200 Lithuanians were assigned to join the "V. U. Z." in Russia. "V. U. Z." are schools of higher learning; universities and institutes in Moscow, Leningrad and other Soviet places. 50 young Lithuanian people have been assigned to the Lomonosov University in Moscow, in the "faculty of Political Sciences," about 20 to the Zhdanov University in Leningrad and about 130 to other institutes in Moscow, Leningrad and Gorki.

The selected candidates receive scholarships, must live in dormitories and after several years they return to Lithuania as "educated Soviet people." Moscow is training "new cadres" to rule Lithuania. Only about 300 completed their "re-education" in Russia. They are employed mostly in Party offices and in other government controls.

(To be continued)

Torch Dry Cleaners

EUROPIETIŠKO STILIAUS VALYTOJAI!

PRIĖMIMO PUNKTAI:

17 Pirie St., Adelaide, Magill Rd., Glen Osmond Rd., Unley Rd. ir kitur.

JEIGU JUMS REIKALINGAS VERTĖJAS

— pagelbėti pirkinėjantis —

KLAUSKITE KURĮ NORS MUSŲ PARDAVĖJĄ
Jis nurodys Jums Naujųjų Australų Pirkinėjimosi Biurą.
Ten Jums bus suteikta pagalba Jūsų gimtąja kalba

P A S

John Martin and Co Limited

Visuose reikaluose Jums padeda

JUOZO ŽUKAUSKO

KALBINĖ — TEISINĖ — INFORMACINĖ PAGALBA

Dokumentų vertimai ir jų tvirtinimas. — Visų rūšių raštai angliškai — Visokeriopa informacija. — Kalbinė pagalba ir reikalų sutvarkymas įstaigose

Atsakymai į klausimus. + Pasitarnaujama ir korespondenciniu būdu.

Kreiptis:

Kasdien 2 — 5 val. p. p.

15 Manchester Unity Building

160 Castlereagh Street

Sydney Tel.: M4878

Kasdien 6 — 8 val. vak. —

10 Peel St.

Kirribilli,

Sydney.

Tel.: XB4312

Korespondencijai adresas: Box 58, Milson's Point P.O. NSW

LEARN ENGLISH—MOKYKIMES ANGLISKAI

RADIO PROGRAMME
"FOR NEW AUSTRALIANS"

(Lessons 27—52)

BROADCAST BY THE AUSTRALIAN BROADCASTING COMMISSION

Saturday, 2nd August, 1952.

In this lesson Paul learns about sentences like "I am going to read" and "I am going to learn". He learns about the words "much" and "many", too.

PAUL: I'm learning much things today.

JOHN: No, no, Paul — you can't say "much" things — you must say "many" things.

MARY: You see, we say "many" if we can count them — one, two, three, four ... and "much" if we can't count them. We say "I haven't many potatoes in the house. How many tablets must I take every two hours? How much medicine must I take? You mustn't take too much." ... Do you understand now, Paul?

JOHN: I think he does understand that now. And what about "I'm going to", Paul?

PAUL: I think I understand that now. I think you say "I'm going to when it is soon — I'm going to work in the garden this afternoon. I'm going to give John his medicine in a minute. That is, I'll work in the garden in a little time — very soon; I'll give John his medicine in a few minutes — very soon.

JOHN: That's right, Paul.

Saturday, 9th August, 1952.

In this broadcast Mary, John and Paul go gardening and Paul learns a lot about gardens and learns new words. You can learn with him if you listen in.

JOHN: Look, Paul, look at this potato. Do you see that little thing? We call that an eye. That place is where the new potatoes will come.

PAUL: Is that an eye? How funny!

MARY: What are you doing, John?

JOHN: Paul and I are going to plant the potatoes, Mary.

MARY: Oh, yes, John! We'll need potatoes later on.

PAUL: What is "plant"?

JOHN: When I put the potatoes in the earth, I plant them. I'm
Continued on page 7)

RADIJO PROGRAMA
NAUJIESIEMS AUSTRALAMS

(Pamokos 26—52)

TRANSLIUOJAMA AUSTRALIJOJOS TRANSLIACIJŲ KOMISIJOS.

Šeštadienis, 1952 m. rugpjūčio 2 d.

Šioje pamokoje Povilas mokosi tokius sakinius kaip "I am going to read" (tuoj pat einu skaityti) ir "I am going to learn" (tuoj pat einu mokytis). Taip pat jis mokosi žodžių "many" (daug, vartojama kalbant apie daugelį daiktų) ir "much" (daug, vartojama kalbant apie vieno daikto daugumą, pav., daug vandens, dėšros ir pan.).

POVILAS: Šiandien aš mokausi daug (much) dalykų.

JONAS: Ne, ne, Povilai — nesakyk much-daug dalykų, turi sakyti many-daug dalykų.

MARYTĖ: Matai, mes sakome many-daug, jeigu mes galime tuos dalykus skaičiuoti — vienas, du, trys, keturi ... ir much-daug, jeigu mes jų skaičiuoti negalime. Mes sakome "Aš neturiu daug-many bulvių namie. Kiek (daug) tablečių aš turiu priimti (nuryti) kas dvi valandos? Kiek (daug) vaistų ("vaisto") aš turiu priimti? Nepriimk per daug" ... ar tu dabar supranti, Povilai?

JONAS: Aš manau, dabar jis tai supranta. O ką tu gali pasakyti apie tokį išsireiškimą kaip "I'm going to", Povilai?

POVILAS: Man atrodo, kad dabar aš tai suprantu. Aš manau, kad jūs sakote "I'm going to" kai tas įvyksta tuojau — Aš einu dirbti į sodą šį popietį. Aš tuojau einu duoti Jonui vaistų. Tai reiškia, kad po trumpo laiko aš jau dirbsiu sode — labai greitai: aš tuoj pat duosiu Jonui vaistų — labai greitai.

JONAS: Teisingai, Povilai.

Šeštadienis, 1952 m. rugpjūčio 9 d.

Šioje transliacijoje Marytė, Jonas ir Povilas eina į sodą ir Povilas mokosi daug dalykų apie sodą ir išmoksta naujų žodžių. Jūs taip pat išmoksitė, jeigu tik pasiklausysite.

JONAS: Žiūrėk, Povilai, pasižiūrėk į šią bulvę. Ar matai šį mažą dalykėlį? Mes vadiname tai akis. Tai yra ta vieta, iš kur bulvė dygsta.

POVILAS: Ar tai akis? Kaip juokina!

MARYTĖ: Ką tu veiki, Jonai?

JONAS: Povilas ir aš einame sodinti bulvių, Marytė.

MARYTĖ: O, taip, Jonai! Mums vėliau reikės bulvių.

POVILAS: Kas tai yra "plant"?

JONAS: Kai aš įkasu bulvę į žemę, tai aš ją sodinu (plant) — so-
(Perkelta į 7 psl.)

Mes sveikiname Jus atvykusius į šitą kraštą ir tikime, kad visi tapsite laimingais australais!

A. FREEMAN & SON

160 Unley Road, U N L E Y, South Australia

VYRIŠKŲ IR MOTERIŠKŲ RUBŲ SPECIALISTAI

Visa eilė naujųjų australų klientų yra patenkinti mūsų patarnavimais, nes būdami priemiestyje, mokame žemą nuomą ir galime pasiūlyti aukštesnės kokybės prekes už žemesnę kainą.

AUKŠTOS KOKYBĖS CHEMINIS VALYMAS

Naujai atidaryta!

Adelaidės geležkelio stoties platformoje, šalia telefono būdelių, priešais stoties viršininko biurą.

ATIDUOKITE DRABUŽIUS VALYMIUI RYTE, EIDAMI Į DARBĄ IR ATSIIMKITE ŠVARIUS VAKARE, GRĮŽDAMI NAMO.

J. Kernick

L I M I T E D
176-180 PORT ROAD,
HINDMARSH, S. A.
VYRIŠKI IR MOTERIŠKI
RUBAI, SIUVYKLA PO-
NIOMS IR PONAMS
UZUOLAIDOS ir UZVAL-
KALAI, IVAIRIAUSIOS
MEDZIAGOS
LINOLEUMAI IR KILI-
MAI, NAMŲ APYVOKOS
REIKMENYS, PUOŠME-
NYS

Naudokitės mūsų LAY-BY
— tikrai 1 šilingas depozito
1 svare

DEPARTMENT OF IMMIGRATION THANKS

The Commonwealth Department of Immigration wishes to take the opportunity of thanking all new Australians and national groups who contributed so generously to the success of the Exhibition of New Australian Arts and Crafts which toured Australia in 1951 and was an outstanding feature of the Commonwealth Jubilee Celebrations. By demonstrating the variety and wealth of talent which new settlers from Europe are able to contribute to Australia's cultural development the exhibition achieved a great deal in creating mutual understanding and goodwill between newcomers and the Australian people.

"DO YOU WANT TO LEARN ENGLISH?"

Post this form to:

The Director,
Department of Education,
Please send me:

Information about the Evening Classes.....
Free Correspondence Lessons

Free Radio Lessons

Surname Christian Name.....

Address

State

My native language is -

Megaw & Hogg

127 King William Street
Adelaide (prieš Town Hall)

Naujieji australai šiuo yra maloniai kviečiami apžiūrėti platų pasirinkimą įvairiausių vartotų baldų. Lovos, spintos, foteliai ir sofos, virtuvės baldai, kilimai, matracai...

ATDARA ŠEŠTADIENIAIS NUO 9 iki 11.30 RYTO

Kilkos iš Rygos. Įvairiausių rūšių silkės. Šprotai. Rauginti kopūstai. Salami. Šoninė. Marinuoti agurkai. Šviežia ruginė duona. Ir kita.

D. Leoni

80 Gouger Street,
(Prie pat miesto turgavietės)
SUSIKALBAMA DAUGUMA

EUROPOS KALBŲ!

EUROPIETIŠKO MAISTO ADELAIDĖJE NETRUKSTA!

NAMUS

AR ŽEMĖS SKLYPA
geriausia pirkti tarpininkaujant

WESTERN & COCKS

Nekilnojamųjų turtų pardavimo agentams. Sąžiningas patarnavimas. Sutvarkomi visi pirkimo ir paskolos gavimo dokumentai.

Adresas:

Savings Bank Buildings
(8-tas aukštas)
Kings William St. Adelaide
Tel. C 3942, priv. X4461 ir
LF 3350

DANTŲ GYDYTOJAS

H. J. Cunningham

Oxford Chambers
192 North Terrace, Adelaide
Telef. W2036

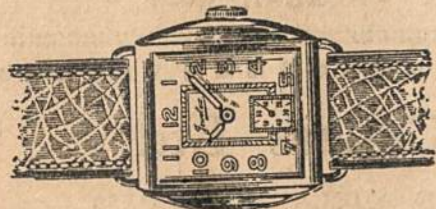
Specialybė: aukso karūnėlės; aukso telteliai

KALBAMA VOKIŠKAI

AUKŠČIAUSIA KOKYBĖ
ir
MALONUS PATARNAVIMAS

H. G. Dall

Centrinio Turgaus Arkadoje Nr. 15
Adelaide

JUVELYRAS IR LAIKRODININKAS

LOFFLER'S

MOTOR CYCLE RESALES

41 Gouger St., Adelaide, Tel. C 1785

Mes turime virš 100 vartotų motociklų pasirinkimui. Taip pat atstovaujame visas motociklų firmas naujiems modeliams. Mes jums sutvarkome visus formalumus ir parduodame lengvomis išsimokėjimo sąlygomis. Mūsų "after sales service" (motociklo mechaninė priežiūra po pardavimo) yra geriausia Adelaidėje!

PAS LOFFLERĮ PIRKTI APSIMOKA!

(Continued from page 6)

going to plant carrots and lettuces today, too.

Saturday, 16th August, 1952

In this broadcast lesson we hear what happens when Mary, John and Paul go window-shopping. If you listen you will learn with Paul about a lot of useful words and sentences.

MARY: I like looking in shop windows! We say "window-shopping" when we look at the shops without buying things. Do you like window-shopping Paul?

PAUL: Yes. But I like to have hundreds and hundreds of pounds and buy all the beautiful things I see.

JOHN: I like fishing better!

MARY: Oh, John, you can fish all the Saturdays in the year — today we are window-shopping.

JOHN: Hmm! Well, window-shopping is cheap.

PAUL: Cheap?

JOHN: Yes, cheap — you want very little money for window-shopping.

PAUL: Oh, I understand. But if we go into the shop, it's not cheap

JOHN: No! Not when Mary goes into the shops! That's dear!

This is only a small part of the Radio Lesson. You can see that it is an easy and entertaining way of learning English.

You can have a Radio Booklet posted to you each month by writing to the Department of Education in the State where you live. The Radio Booklets are free and contain Broadcast Programmes in the form of English lessons.

You may also get information about Continuation Classes and Correspondence Lessons from the Department of Education.

If you listen to a Metropolitan Station, you will hear this broadcast every Saturday at 1.45 p. m. (South Australian Stations at 1.15 p. m.). Country Stations and 6WN Perth broadcast the programme at 7.15 a. m.

Other programmes are broadcast as follows:

Easy Lessons (1—26) Saturday 12.45 p. m. (S. A. 12.15 p. m., W. A. 7 a. m.).

Harder Lessons Sunday 7.45 a. m. (S. A. 7.15 a. m., W. A. 7.45 a. m.).

(Atkelta iš psl. 6)

dinti). Aš šiandien pat einu sodinti dar morkų ir salotų.

Šeštadienis, 1952 m. rugpjūčio 16 d.

Šioje radijo pamokoje mes girdime kas atsitinka, kai Marytė, Jonas ir Povilas eina žiūrindami į krautuvių vitrinas. Jeigu jūs klausysite jūs išmoksitė kartu su Povilu daug naudingų žodžių ir išsireikšimų.

MARYTĖ: Man patinka žiūrinėti į krautuvių vitrinas! Mes sakome "window-shopping" kai mes žiūrinėjame į vitrinas nieko nepirkdami. Ar tau patinka žiūrinėti į vitrinas, Povilai?

POVILAS: Taip. Bet man dar labiau patinka turėti šimtus svarų kišenėje ir nupirkti visus tuos gražius daiktus, kuriuos aš matau.

JONAS: O man tai jau labiau patinka meškerioti!

MARYTĖ: O, Jonai, tu gali meškerioti ištisų metų šeštadieniais — šiandien gi mes žiūrinėjame vitrinas.

JONAS: Hmm! Gerai, žiūrėti į vitrinas nieko nekainuoja.

POVILAS: Kas tai yra "cheap"?

JONAS: Tai reiškia pigu — tau nereikia daug pinigų už žiūrėjimą mokėti.

POVILAS: O, aš suprantu. Bet kai įeiname į krautuves, tai jau nepigu?

JONAS: Ne! Ypač kai Marytė įeina į krautuves. Tada jau brangu.

Tai tik maža radijo pamokos dalis. Jūs matote, kad tai lengvas ir įdomus būdas mokytis anglų kalbą.

Jūs galite gauti Radijo Knygelę paštu kiekvieną mėnesį parašę laišką (laiško forma atspausdinta) Švietimo Departamentui tos valstybės, kurioje jūs gyvenate. Radijo knygelė siunčiama nemokamai ir joje telpa radijo transliacijų programa anglų kalbos pamokų pavidale.

Jūs taip pat galite gauti iš Švietimo Departamento informacijas apie anglų kalbos klases ir korespondencines pamokas.

Jeigu jūs klausysite Metropolitijos radijo stotį jūs girdėsite transliaciją kiekvieną šeštadienį 13.45 val. (Pietų Australijos stotys 13.15 val.). Krašto stotys ir 6WN Perth transliuoja šią programą 7.15 val. ryte.

Kitos programos transliuojamos tokiu laiku:

Lengvos pamokos (1—26) šeštadienį 12.45 val. (S. A. 12.15 val., W. A. 7 v. ryte).

Sunkesnės pamokos: sekmadienį 7.45 ryte (S. A. 7.15 val. ir W. A. 7.45 val. ryte).

The Indian, who has listened intently, replied:

"Yes, I understand all but one thing".

"And what is that?" inquired the professor, thinking to clear up in a word some trivial point he had overlooked.

"I don't understand," said the Indian, "what makes the automobile go without horses."

(Carnegie Puppet, USA)

FULL TIME JOB

Shopkeeper (to new boy): When you've stacked all the chips and washed all the bottles, you can fill in the remainder of your time by catching flies and sticking them to our patent flypaper in the show-window. No time for loafing in this business, lad!

(Looker-On, India)

"Jack, dear, before our wedding I wish you would see a doctor!"

"Why should I? I am well except for a touch of dyspepsia."

"That's just it. I'd like you to get, a

certificate from him which would show that your dyspepsia antedated our marriage."

(Boston Transcript, USA)

A DECEPTIVE CRAFT

Meeting a lady highly rouged, a man said to his companion, "There's a female pirate for you."

"Pirate?" replied the other; "how can that be?"

"It is plain enough," continued his friend; "she is trying to make captures with false colours."

(Ideas, Engl.)

WHY?

Little John went into the drawing room to see a visitor who was with his father.

"Well, my little man," said his father's friend, "what are you looking at me for?"

"Why," replied the boy, "daddy told me you were a self-made man, and I want to see what you look like."

Quite right," said the gratified guest "I am a self-made man."

"But why did you make yourself like that?" said John, with considerable surprise.

(Miami Herald, USA)

AROUSING HIS CURIOSITY

Here's a conversation overheard in a bank, which may well be read by men with "dizzy" signatures.

"I beg your pardon, sir, but what is your name?" the cashier politely asked the man presenting a cheque.

"Name?" echoed the indignant customer. "Don't you see my signature on the cheque?"

"I do," answered the cashier. "That's what aroused my curiosity."

(Bubbles, USA)

A SPORT

She was anxious to learn the latest news about her neighbour's accident, and turning towards her husband who was immersed in the evening paper, she said:

"Henry, can you see anything in the paper about Mr. Jones running over his mother-in-law?"

"Not yet," replied Mr. Peck. "I haven't come to the sporting news!"

NAKED TRUTH

Scotch Wife: I have simply nothing to put on.

Husband: My dear, you had better go to London — they want women in the revues.

(London Opinion, Engl.)

She: What's wrong with the car? It squeaks dreadfully.

He: Can't be helped; there's pig-iron in the axles.

(Comrades, S. Africa)

HOUSING

"We have a two-car garage."

"What do you want with a two-car garage? You've only one car."

"We live in the other half."

(Dublin Opinion, Eiré)

FASHION

"What monogram would you like on your stationary, madam?"

"Why, I don't know, but the one that is most in fashion, or course."

(College Life, USA)

AN ERROR

Mrs. Jones: Hello! is that the police station?

Sergeant: Yes. What's wrong?

Mrs. Jones: Oh, I just wanted to tell you that you can stop searching for my husband, as I have found him myself. He had forgotten to take off his coat and I hung him up in the wardrobe by mistake!

(Ideas, Engl.)

SPORTAS

Redaguoja V. Čepiauskas

SYDNEY

— S. L. S. Klubas "Kovas" valdyba š. m. vasario 18 d. posėdyje priėmė Australijos Liet. Bendr. Krašto Valdybos pasiūlymą rengti 1952 metų Australijos lietuvių krepšinio pirmenybes. Pirmenybės įvyks šių metų spalio 3-4 dienomis Police Boy's Club, Newtown, Sydney. I pirmenybes yra pakviestos Adelaidės Vytis, Melbourne Kovas, Canberra S. Klubas komanda, Brisbane S. K. komanda ir Pertho S. K. komanda.

III-čiosios Liet. Krepšinio pirmenybės bus tikra sporto šventė ir tikimės, kad Sydneyjeaus lietuviška visuomenė turės progos pamatyti aukštos klasės krepšinio žaidimą, kuris yra tarp lietuvių mėgiamas.

— Š. m. birželio mėnesį S. L. S. Klubas Kovas pravedė Sydneyjeaus lietuvių stalo teniso turnyrą. Po tikrai gražios kovos laimėtojas liko J. Baltrušaitis, baigmėje nugalėjęs Šaltmirą. Trečia vieta teko V. Binkauskui. Gaila, kad nugalėtojas neužilgo išvažiuoja į J. A. V-bes ir negali ginti toliau Klubu vardo. "Kovas" linki p. Baltrušaičiui daug sportinės sėkmės ir naujame krašte.

— Sydneyjeaus vyrų ir moterų stalo teniso komandos dalyvauja australų B klasės turnyre. Moterų komanda, susidedanti iš V. Karpavičiūtės, Z. Šlafer-taitės ir I. Moraitės jau laimėjo prieš Sydney Country Council 7 : 4, University No. 2 7 : 4, Table Tennis Centre 8 : 3, Fenaday 7 : 4, YWCA 6 : 5.

Vyrų komanda iš Šaltmiro, V. Binkauskio ir Skeivio yra jau laimėję keturias rungtynes.

— "Kovas" krepšinio komanda liepos 11 d. po gražios, bet sunkios kovos, laimėjo 32:31 prieš Moore Pk. komandą. Tai yra viena iš stipriausių Sydneyjeaus komandų, kuri tik viena yra laimėjusi prieš, atrodo, būsimąjį NSW čempioną East Sydney.

"Kovo" krepšinininkai pradėjo smarkiai ruoštis ateinančioms Lietuvių krepšinio pirmenybėms. A. L.

ADELAIDE

Vytis — Venta 46 : 27 (1952.VII.10)

Latvių Venta buvo lyg ir per silpnas prieš mūsų vytičiams. Tai rodo, kad po 10 minučių žaidimo mūsų komanda jau vedė 10 : 0. Pirmas puslaikis baigiamas 22 : 9 lietuvių naudai.

Antrame puslaikyje Venta buvo dapsausta net iki 40 : 19. Latviams pradant atsigtuoti, mūsų puikus žaidėjas Jaciunskas buvo perkeltas į puolimą ir rungtynės baigiamos 46 : 27 mūsų naudai.

Taškus pelnė: Gasiūnas 11, Ignatavičius 10, Urnevičius 8, Jaciunskas 8, Pyragius 4, Gurskis 3 ir Kurauskas 2. Tauras — O. B. I. 33 : 24 (1952.VII.10)

Tą patį vakarą mūsų antroji krepšinio komanda Tauras susitiko su stipriausia australų komanda O. B. I. Rungtynės pradamos greitai tempu, nes prieš juos kitaip sunku susidoroti. Todėl jau pirmoje minutėje Tauras vedė 6 : 0. Australai stengiasi lyginti, bet nepajėgia ir pirmas puslaikis baigiamas Tauro persvara.

Antrame puslaikyje Tauras dar labiau atsiplėšia. O. B. I. bando kiekiau dengti. To pasėkoje du jų žaidėjai gavę po 4 baudas apleidžia aikštę. Tauro kovingasis Armonas po 4 baudų taip pat apleidžia aikštę. Šiose rungtynėse puikiai sužaidė Merūnas ir Armonas. Jeigu Tauras ir toliau taip kovos, bus rimtas priešas aikštėje kiek vienai komandai.

Taškus pelnė: Merūnas 10, Armonas 7, Šliužas 6, Alkevičius 4 ir Sidabras 2.

Vytis — Estonia 36 : 29 (1952.VII.17)

Abi komandos išėjo į aikštę be atsarginių. Rungtynės pradamos Vyties spaudimu, bet ir estai nepasiduoda. Taškas po taško kovojant puslaikis baigiamas Vyties pergale 38 : 14.

Visur visai

Vedusius Vyrus Reikėtų Pažymėti.

Vyrų neįstikimybės bei moterų suvedžiojimų skaičiai sumažinti viena anglė siūlo išleisti įstatymą, kad vedusiems vyrams ant dešinės rankos smiliaus būtų išstatuotas žiedas. Jungtinio žiedo nepakanka, nes visoki klasingi tipeliai, vietoj nešiojė jį ant piršto, šaltai jį įsideda į kišenę ir taip "apsimaskavę" gerinasi prie sutiktų moterų, apsukdami joms galvas, o jos, vargšės, visiškai nežino, su kuo turinčios reikalą.

"Draugai" Olimpijadoje.

Spauda praneša, jog Sovietų sportininkai, atvykę į šių metų pasaulio olimpijadą, Suomijoje apsisūto specialiai paruoštoje stovykloje, kuri yra septynios mylios nuo Helsinkio.

Visi medžiai, esantieji aplink stovyklą, pasipuošę lentelėmis: "Įėjimas draudžiamas". Tai priemonės apsaugoti nuo buržuazinės epidemijos, kuri taip smarkiai pakerta žmogaus galvosėnā ir nusistatymą, kad tik azylio teisė tą įstengia pagydyti.

Kaip įgyvendinti taiką.

Rev. Isley Boone, Amerikos Sunbath Klubu pirmininkas, iškėlė mintį, kaip galėtų būti įgyvendinta taika Būtent, pirmiausia siūloma labai plačiai paskleisti nudizmo įdėją. Kada šis sportas bus paplitęs visame pasaulyje, nebus vargo išleisti įstatymą, jog kariuomenės uniformos panaikinamos kaipo nereikalingiausias išlaidų šaltinis. Žinoma, plikiems kareiviams susitikus fronte bus neįmanoma atpažinti, kuris yra priešas ir kuris savasis.

Telefonistėms daugiau vilties ištekti.

Londono telefono kompanija pasigyrė, kad už vyrų išteka daug didesnis

Antrame puslaikyje rungtynės vyks ta gana kietai, bet estai jau nebesi-veja. Estų centras labai gerai dengė mūsų Ignatavičių, bet šis vistiek 10 taškų įmetė. Laimingiausią vakarą turėjo Jaciunskkas, įmesdamas net 18 taškų. Bet į pabaigą ir jis matėsi pavargęs. Taškus pelnė: Jaciunskas 18, Ignatavičius 10, Pyragius 6 ir Kurauskas 2.

FUTBOLAS

Vytis — Cracovia 0 : 2 (1952.VII.12)

Mūsų futbolininkai šlapioje aikštėje suklupo prieš stiprią lenkų komandą. Dvidešimt penktoje minutėje pirmas priešas įvartis įsmunka į mūsų vartus. Už kelių minučių vėl šūvis. Mūsų vartininkas vos pirštų galais atmuša, bet lenkų kairysis kraštas pakartoja ir 0:2 lenkų naudai.

Antrame puslaikyje mūsų vyrai bando atsigrębti, apšaudydami lenkų vartus, bet be sėkmės.

Šiose rungtynėse pirmą kartą Adelaidėje žaidė iš Sydneyjeaus atvykęs didelis futbolu entuziastas p. Norvilaitis.

Vytis — Port Thistle 1 : 4 Pelaco Cup (1952.VII.19)

Mūsų futbolininkai turėjo progos savo jėgas išmėginti su pirmos divizijos australų komanda. Pirmose minutėse centro puolėjas Sabaliauskas su galva įmuša pirmą ir paskutinį šių rungtynių įvartį. Australai atsilygina net dviem įvartiais ir puslaikis baigiamas 1 : 2.

Antrame puslaikyje mūsų vyrai ketletą kartų buvo australus prispaudę. Langevičius net du šūvius sukerta į jų vartų virpstą. Nesėkmė. Priešas neprašauna, tartum mūsų vartai būtų platesni. Ir vėl mums du įvartiai. Rezultatas — 1 : 4 australų naudai.

Edas

nuošimtis telefonisčių negu kitų sričių tarnautojų. Dabar ta kompanija negali apsiginti nuo merginų, kurios veržiasi darbo prašyti.

Kaspinėlių pagalba.

Vienoje Romos maudyklių lankytojams yra išduodami spalvoti kaspinėliai. Vedę žmonės gauna baltos spalvos kaspinėlius. Pavieniai žmonės, norintieji ramiai pasimaudyti ir būti niekieno netrukdomi, gauna mėlynos spalvos kaspinus. Ir vyriškiai bei merginos, siekiantieji flirto bei draugystės, gauna raudonos spalvos kaspinėlius.

Geografinis moters amžius.

Mergaitė nuo 16 iki 25 m. amžiaus kaip Afrika: dalis laukinė, dalis exploutuota. Nuo 26 iki 35 kaip Indija, karšta ir pavojinga. Moteris tarp 36 ir 55 m. amžiaus (kultūringa) kaip Amerika, smarkiai viliojanti, bet dolerizmu persisunkus. Tarp 56 ir 65 m. amž. kaip Australija, visi žino, kur yra, bet niekas nenori ten vykti. Ir moteris tarp 66 ir 80 met. amžiaus kaip U. N. O. egzistuoja, bet niekas tuo nesidomi.

PADĖKA

Lietuvių Moterų Sekcijos prie ALB Adelaidės skyriaus Valdybai už jų tokių gilių išjautimą į mūsų padėtį ir jų trisdešimties svarų auką, kuri mums bus ne tik materialinė, bet ir didelė moralinė parama, Adelaidės lietuvių studentai reiškia didelę padėką.

ALSS Adelaidės skyriaus Valdyba

PADĖKA

Lietuvių Moterų Sekcija prie A. L. B. Adelaidės apyl. valdybos nuoširdžiai dėkoja — savo mieliems bičiuliams p. Petru Žekoniui ir p. Vytautui Januliui, taip noriai ir mieliai atėinant į pagalbą mums savo susisiekimo priemonėmis; — savo nuolatiniam rėmėjui p. A. Čerņiui už atsiųstą £1 ir p. Jonui Matjošaičiui taip dosniai parėmusiam mus £5.

Malonu dirbti turint tokius puikius rėmėjus ir dosnius aukotojus.

JAUNIMO KURSAI SYDNEYJE PRADEDA DARBĄ

Jaunimo kursai Sydneyje, apie kurių tikslią ir prasmę jau buvo AL rašyta, pradeda darbą. Kursai vyks sekma-dieniais Camperdown parapijos salėje viena valanda prieš pamaldas ir viena valanda po pamaldų.

Kursai planuojama vykdyti 6 mėnesių. Rašymo priemonės reikia turėti savo. Pirmosios paskaitos įvyks tokiu laiku:

Rugpj. 3 d. 10.30 val. — J. Reizgys — LIETUVOS GEOGRAFIJA; 12.30 v. B. Zumeris — LIETUVIŲ KULTURO ISTORIJA.

Rugpj. 10 d.: 10.30 val. Karitonas — LIETUVIŲ KALBA; 12.30 val. J. Kedy — LIETUVOS UKIS.

Rugpj. 17 d.: 10.30 val. kun. P. Butkus — KATALIKŲ TIKYBA; 12.30 val. P. Protas — LIETUVOS ISTORIJA.

Rugpj. 24 d.: 10.30 val. M. Mauragis — LIETUVOS POLITINĖ ISTORIJA; 12.30 val. J. Bistrickas ir H. Šalkauskas — LIETUVIŲ LIAUDIES MENAS.

Jaunimo Kursų Organizatoriai.

PARAMA MAŽLIETUVIAMS

S. m. liepos 6 d. Liet. Atgimimo Sąjūdžio Sydneyjeaus skyrius surengė viešą p. J. Reizgio paskaitą tema "Žymesnieji Mažosios Lietuvos politikai". Paskaitos proga buvo surinkta Mažosios Lietuvos Tarybai ir jos spaudai paremti septyni svarai, kurie per "Australijos Lietuvis" Leidyklą persiųsti Mažosios Lietuvos Tarybai Vokietijoje. S.

MIELĄ P. MIKULČIŲ

ir

GENĘ MATULAITYTĘ

sukūrusius lietuvišką šeimos židinį, sveikina ir linki giedraus gyvenimo

A. L. S. K. "VYTIS" FUTBOLININKAI

PRANĄ MIKULČIŲ

ir

GENĘ MATULAITYTĘ

sukūrusius šeimos židinį, nuoširdžiai sveikina ir linki laimingo gyvenimo

A. L. S. K. "Vytis"

VOKIETIJOJE. LIKUSIEMS LIETUVIAMS VAJUS

Brangūs Tautiečiai!

Didžiausia dalis lietuvių tremtinių išemigrauja iš Vokietijos ir įsikūrė užjūrių kraštuose, kur jie turi sau darbą ir užtikrintą rytojų. Tačiau keletas tūkstančių lietuvių dar liko Vokietijoje. Tai daugumoje nedarbingi asmenys — ligoniai, invalidai, seneliai ir vaikai. O ir darbingam svetimšaliui darbo gauti Vokietijoje veikia neįmanoma. Taigi, likusieji Vokietijoje mūsų tautiečiai skubiai reikalingi visokeriopos mūsų pagalbos. Mes prisiminkime tas sąlygas, kada būdami Vokietijoje, mieliai naudojome mūsų brolių amerikiečių aukomis — rūbais, maistu ir kt. Tad, šiandien, būdami geresnio gyvenimo sąlygose, atverkime savo širdis likusiems Vokietijoje mūsų tautiečiams. Kuo kas galime paremkime juos. Jiems reikia rūbų ir avalynės, maisto ir pinigų.

ALB Krašto Valdyba, norėdama padėti pasilikusiems Vokietijoje mūsų tautiečiams, šių metų rugpjūčio ir rugsėjo mėnesiais skelbia visoje Australijoje rūbų, avalynės ir pinigų rinkimo vaju. Mes kviečiame į šią vajuos talką visas Apylinkes, visas lietuviškas organizacijas — lietuvių kunigus ir atskirus asmenis. Likusieji Vokietijoje mūsų tautiečiai reikalingi nuolatinės šalpos ir juos paremti yra visų mūsų tiesioginė pareiga. Vajuos talkos proga parodykite savo geras širdis ir sušelpkite juos. Mūsų aukos suteiks jiems džiaugsmo ir palengvins jų sunkų likimą. Visi, kuo kas galime, prisidėkite, kad šis vajuos būtų našus ir sėkmingas. Rugpjūtis ir rugsėjis — vajuos mėnesiai. Kas ir kuo gali jiems padėti. Visas aukas perduoda ALB Apylinkių Valdyboms, kurios šiuo reikalu atskirai painformuojamos.

ALB Krašto Valdyba

KODĖL MOKĖTI BRANGIAU?

Apsilankykite pas mus ir pirkite drabužius, kurie yra beveik nauji ir aukščiausios kokybės, tačiau tekinuoju mažą dalelę naujų rūbų kainos.

Pedler's

3 GOUGER STREET — ADELAIDE — S. A.

Vintage Cellars Ltd.

187 GAWLER PLACE, ADELAIDE, Tel. C 730

Australiški, elzasiški, vokiški, ispaniški, prancūziški vynai
Ivairiausi likerai ir degtinės.
Tie, kurie iš tikrųjų mėgsta
TAURIUS GERIMUS
pas mus ras geriausius ir seniaus us vynus iš viso pasaulio!

Australijos Lietuvis

Pirmasis Lietuvių Laikraštis Aust ralijoje!

"AUSTRALIAN LITHUANIAN"
The First Lithuanian Periodical in Australia

ESTABLISHED 1948.

Authorised with publication under "Publications of Newspapers in Foreign Languages Regulations 1934/13" — J. Glušauskas.

Printed and Published by Australijos Lietuvis Publishing Co., 35 Cator St., Hindmarsh, S. A.

SUSIRINKIMAS

š. m. rugpjūčio 3 d. 18 (6) val. šv. Juozapo bažnyčios salėje įvyks ALB Adelaidės Apylinkės visuotinas susirinkimas. Susirinkimo dienotvarkė:

1) Susirinkimo atidarymas, 2) Prezidiumo rinkimas, 3) Valdybos pranešimas, 4) Rev. Komisijos pranešimas, 5) Į valdybą nario ir dviejų kandidatų rinkimas, 6) Einamieji reikalai.

ALB Adelaidės Apylinkės Valdyba

IŠNUOMOJAMI KAMBARIAI

viengungiams, netoli City (Adelaide) su maistu ir aptarnavimu. 5) Eliza St., Gilberton (Walkerville tram 2 sekcijos).

MELBOURNO LIETUVIŲ TEATRO MĖGĖJŲ TRUPĖ

stato

1952 metų rugpjūčio 15 d. (penktadienį) 8 val. vak. Cathedral Hall, Brunswick St., Fitzroy

BUHALTERIJOS KLAIDA

Vyt. Alanto 3 veiksmy komedija
Rež. P. Morkūnas, rež. pad. V. Lauzauskas.

Bilietai gaunami sekma dienais prie Lietuvių Kat. Bažnyčios.

Melbourno Liet. Bendr. Valdyba

Dabar

yra pats laikas pirktis

ELEKTRINĮ ŠALDYTUVA!

6 kub. pėdų "National", britiškas šaldytuvas su 5 metų garantija ir "sealed unit".

Grynais: £ 149.10.0.

TIK £ 5 DEPOZITO!

LENGVAS IŠSIMOKĖJIMAS!

Vasarą depozitai bus aukšti, o laukiančiųjų sąrašai ilgi.

Rašykite atstovui: G. Bėzarinš, 15 Castle St., Adelaide

Sėsk į mašiną ir važiuok!

Jūs galite nusipirkti geros kokybės automašiną įmanomai lengviausiomis išsimokėjimo sąlygomis pas

LOURN MOTORS

254 Unley Rd., Unley, S. A. (Priešais Cremorne Hotel)

U 5 6 3 4

Modernūs miegamojo, valgomojo ir virtuvės baldų komplektai* Paviėnės kėdės, tualetiniai stalėliai, lovos, matracai, kilimai, lino-leumai * Apsilankykite — įsitikinsite * Visi baldai atnaujinti * LENGVAS IŠSIMOKĖJIMAS. HARRY E. COLES Second - Hand Dealer, 43-45 Gouger Street, Adelaide